

**Přepisy rozhovorů s návštěvníky a se zástupci provozovatele a
zadavatele Domu přírody Třeboňska**

Příloha diplomové práce

Cíle a přínos projektu

Dům přírody Třeboňska

Rozhovor s Markétou Drábkovou, 20.10.2021 v prostoru pokladny Domu přírody.

Jan Turek: Jakou máte představu, že by Dům přírody měl sledovat cíle? Daří se to v současnosti?

Markéta Drábková: Já si myslím, že to, co je cílem Domu přírody, je dáno tou koncepcí, co vymyslela Agentura, že by to měla být taková ta podoba visitors center z Ameriky, kde každé národní park prostě má svoje návštěvnícký středisko, který poskytuje servis těm návštěvníkům tím, že tam to ale vypadá jinak, že je to třeba v pustině a je to jediný místo, kde ty lidi můžou tak tam pochopitelně mají i občerstvení, prodávaj tam všechno možný od knížek, prostě všechno, co se týká tý oblasti, poskytujou tam průvodcování od horolezců až po několikadenní treky tou divočinou a tak. Tak to pochopitelně v Český republice asi není úplně možný, ale i tak, myslím si, že ta původní vize byla, že by každý CHKO mělo mít svoje návštěvnícký středisko. Potom, z řady důvodů se trošku od toho upustilo, ale támhle na tý mapičce jsou všechny domy přírody plus když se mi nepodaří dům přírody, tak aspoň nějaký informační centrum. Tak a... myslím si, že to posláním je vlastně hlavně vnuknout víc lidem, že tady nějaká chráněná území jsou, i to, jak se od sebe navzájem liší a že ten hlavní cíl je jako vnuknout těm lidem, že ta místa opravdu jsou výjimečná, zajímavá a že tu ochranu prostě potřebujou. Že to není jako buzerace lidí, ale ty důvody proč jako tyhle ty místa chránit. Takže vyzdvihnout tu výjimečnost a nějakým způsobem donutit návštěvníky, ale vlastně možná i místní lidi, aby si toho místa začali vážit a uvědomili si, že je třeba ho chránit.

Jan Turek: Takže jako ten hlavní cíl vnímáte, aby lidi pociťovali tu výjimečnost a v souvislosti potřebu tu oblast chránit. Když to stáhneme k Domu přírody Třeboňska, myslíte, že tady v podobě té současné expozice a činnosti se daří naplňovat tenhle cíl?

Markéta Drábková: No tady je si třeba uvědomit, že původně třeboňský dům přírody vznikl jako něco úplně jiného. Vznikl jako expozice. A navíc je tu nejdýl přes všechny ostatní domy přírody, takže když vlastně vznikal, tak tahle myšlenka úplně nebyla. To byla spíš myšlenka poskytnout lidem informace, aby věděli kde jsou, jak ta krajina vznikla a tak. Ten cíl nějaký práce s návštěvníkem tady úplně nebyl a myslím si, že se tehdy hodně cílilo spíš na lázeňské hosty a prostě takové rodiny, ani ne s dětmi, ale spíš na takového návštěvníka prostě dospělá osoba. Ale mezitím se to strašně změnilo, protože narůst těch cyklistů je enormní a na to ten dům přírody prostě necítil. Takže my se míváme v tuhle chvíli s těmi návštěvníky hlavními, kteří na třeboňsko přijíždí a které by bylo třeba usměrnit, protože i park do něho kola nesmí, takže cyklisti, když se dostanou do města... Oni tady bydlej že jo, ale ráno nasendou na kola a odjedou pryč na nějaký velký okruhy a hlavně si počítaj kolik maj kilometrů a kolik

toho ujeli, protože i návštěva zámku je pro ně problém, protože to kolo nechat se jim nikde nechce, ty kola jsou dneska drahý. Takže ty cyklisti jsou něco, co my tady dneska neodchytáváme vůbec

Jan Turek: A chcete?

Markéta Drábková: No tak jsou to ti návštěvníci, který by si zasloužili nejvíc nějaký ovlivnění, protože začínají mít největší vliv na tu běžnou krajinu. Že to tady nepodchytí vodáky, to bylo jasné asi od začátku, ale ti cyklisti se dneska stali hlavní skupinou, která na to Třeboňsko jezdí, vlastně už narážej na sebe i s těma lázeňákama, který očekávají nějakou pohodu a teďka se tu o berlích prodíraj davama cyklistů. Myslím si, že je hodně mimo, že vlastně tyhle lidi nepodchycujeme a pak druhá věc, že ta expozice nebyla stavěná pro děti. Ta jejich linka byla hodně potlačena jenom tak, aby se neřeklo, a přitom zrovna ty děti ať už školy nebo rodiny s dětma začínají být docela důležitá skupina, která ten Dům přírody navštěvuje. Tak to si taky myslím, že úplně nesplňujeme. Ale na druhou stranu si myslím, že tak jak je ta expozice udělaná, je tam vidět ta obrovská solidnost, že to nebylo dělaný horkou jehlou a že ty lidi, kteří to tady tvořili, tak spolupracovali, zamejšleli se nad tím a že to má podle mě velice solidní základ. V porovnání s některými domama přírody, který jsem viděla.

Jan Turek: Takže říkáte, že ta expozice má dobrý základ... myslíte si, že se v té expozici objevuje nějaké sdělení, které je dobré k naplnění těch cílů, které by podle vás měla sledovat?

Markéta Drábková: Zřejmě ano, ale takovým způsobem, že není na první pohled vidět. Jo, chybí tady takovej ten reklamní styl, nějaká linka, která by byla zřetelná. Já sama, když jsem tu prováděla nebo občas provádím, tak vlastně mi některý souvislosti docházely až po několika letech, že jsem si jich všimla. Takže možná chybí na ten dům přírody nějaký manuál od těch autorů. To se vlastně vytratilo. To libreto. Když se to dělalo, tak to libreto určitě bylo jako velmi dobře udělaný. Já, když jsem se tu sama poprvé vlastně zpětně snažila udělat interpretační plán podle toho, co už tu bylo tak když jsem si tam dala nějaký sdělení, tak jsem to tu většinou našla. Jo třeba téma voda, že se tu všude prolíná, téma historie, že vlastně člověk že tu krajinu spoluvytvářel... takže když jsem si to sepsala do takový tabulky, tak jsem to většinou našla.

Jan Turek: A ten běžný návštěvník?

Markéta Drábková: Ten si myslím, že ne. Vlastně ten neví, k čemu to směřuje, myslím si, že ne.

Jan Turek: Je tady ještě případně nějaké sdělení, které, i když ho běžný návštěvník tak jako tak nenajde... nějaké sdělení, které tady celkově chybí?

Markéta Drábková: No sdělení. Mně tu chybí něco o geologii. Něco, proč zrovna v této krajině ty rybníky vznikly. Ta starší historie, podchycená geologická minulost. Pak si myslím, že jako tu chybí, jak

na to navazuje dnešek. Protože tady je o tom rybníkářství, pak jsou ty Schwarzenbergové a tak, ale nevyplývá tu pro ty návštěvníky, co vlastně mají dělat.

Jan Turek: Jakože aby návštěvníci na základě návštěvy měnili nějaké vzorce chování při pohybu v CHKO?

Markéta Drábková: Jo, to tady chybí. Oni si to prohlídnou, zajímavý, zajímavý, ale odcházej jako nepoznamenaný tím, co a jak, a to se třeba snažíme komunikovat tady u pultíku. Teďka je třeba odlišit expozici a činnost domu přírody, protože to, co chybí expozici, tak se snažíme udělat měkčeji... že se snažíme dělat exkurze, já zase prováděla lidi z íček aby zase oni to věděli a většinou v tý krajině je to pak snáz vidět, že tohle místo je výjimečný a bylo by škoda tam vodit hromady turistů a že by mělo to místo zůstat v klidu a takže když se k tomu přidá ta další činnost, tak už je to trochu lepší.

Jan Turek: Platí to i v případě toho druhého cíle, který jste nastínila, totiž usměrnění pohybu návštěvníků v krajině? Ta expozice to neobsahuje, říkáte...

Markéta Drábková: Po dvou covidových letech se to těžko hodnotí, jsou to takový vzpomínky na minulost, ale exkurzí bylo relativně dost, jezdilo relativně dost škol, který si objednali i přednášku. Takže třeba v tom sále jsem jim něco říkala a je to takový lepší, když je tam kontakt s tím personálem. Dům přírody má ale takovej problém, že je vlastně úplně pod limitem lidí, kteří by tu měli pracovat. Jestli by měl fungovat i jako komunitní centrum, který má ovlivňovat lidi, tak by to chtělo, aby tu byl tým lidí, kterej to dělá. Myslím si, že slabinou Domu přírody je to, že to trošku je jako slepenina, že my pracujeme s městem, kde záleží kdo je ve vedení města, jak se tomu postaví on, že vlastně jsme v objektu, kterej patří národnímu památkovému ústavu. Do toho věci, který tady jsou, tak ty patří městu, do toho ten, kdo to provozuje je zase město. Zaměstnanci jsou města, město je platí. My si sice jako platíme tu službu, ale myslím si, že v tom jsou nejasnosti. Myslím, že když ten Dům přírody vzniknul, jako ta expozice, tak že tou dobou všichni táhli za jeden provaz, že to vznikalo jako město plus nadační fond pro vydrů plus CHKO a museli se všichni domluvit a byla to taková doba, kdy všichni chtěli a všichni ze sebe vydali to nejlepší a pak se změní starosta a už si nepamatuje, jak se to tu dělalo a je to pro něj jedna z mnoha věcí, který v Třeboni řeší nebo spíš neřeší a myslím si, že to je největší slabina.

Jan Turek: Když jsme takhle u těch limitů... Jste v budově národního památkového ústavu. Limituje vás to?

Markéta Drábková: No tak platí se nájem. Platí se nájem, docela velký peníze, to je jedna věc. Jednalo se o odpuštění nájmu, k tomu nedošlo, protože zase památkovej ústav si nemůže dovolit nad vším

přimhuřovat oči. Tak to bych řekla, že je problém. Pak nechuť města to tu mít dál. Pořád je to věc jednání.

Jan Turek: Co ty prostory jako takové, jsou dostačující? Tady těch pět místností?

Markéta Drábková: Na expozici ano, na činnost úplně ne. Chybí nám zázemí, víc záchodů a nějaký občerstvení, zázemí pro personál a místnost, kde by se mohla konat nějaká setkání, protože ten promítací sál nevyhovuje, je příliš daleko, stísněnej a rychle se tam vydechá vzduch, nedá se tam regulovat teplota. Je stísněnej a musí se hlavně přejít přes celou expozici. Tyhle prostory by asi měly být úplně na začátku, aby ty lidi případně nemuseli tou expozicí vůbec procházet, když by se tu něco dělo.

Jan Turek: V případě, že by došlo k nějakému doplnění expozice, k nějaké rekonstrukci celé expozice tak, aby lépe naplňovala cíle, které tady celým programem sledujete, je možný tu rekonstrukci provádět tak, aby bylo možný zůstat v těchto prostorách?

Markéta Drábková: No, my když přemejšleli o rekonstrukci, tak jsme v podstatě vycházeli z těchto prostor. Protože jiný k dispozici ani nemáme. Případně zbrusu nová stavba něde jinde, tak to by bylo na zváženu kde, abychom zase ty návštěvníky netáhli někam, kde je nechcem. Nabízí se takový atraktivní místo na hrázi Rožmberka, to je asi ale nesmysl, případně v nějakym jinym městě, aby tam nebyly ty další atraktivity a byla to jediná atraktivita v tom prostoru a ty lidi to natáhlo, tak když úplně si vymyslím Suchdol nad Lužnicí, aby ty cyklisti se tam zastavovali, aby to pro ně bylo tak jako snadno přístupný prostě s množstvím kolostavů a s nějakým přístřeškem, tak zase je otázka, jestli by tam někdo jezdil. Jestli vlastně ta Třeboň nemá tak velkej magnetismus, že vlastně ty lidi stejně stahuje. Prostě chybí asi přehled o tom, kde se lidi pohybují a co je tu vlastně láká.

Jan Turek: Když jsme u těch cyklistů, tak bych rád navázal i na ostatní kategorie návštěvníků. Pochopil jsem, že si myslíte, že je třeba zaměřit se na tu kategorii cyklistů

Markéta Drábková: (kategoricky) stoprocentně.

Jan Turek: zejména z důvodu teda k usměrnění pohybu po CHKO, aby k tomu dostali vhodné informace, typy a rady. Co se týče ostatních kategorií, ta současná expozice je pro ně dobře koncipovaná? Je pro ně expozice atraktivní?

Markéta Drábková: Na tom hodně zapracovaly holky, které tu pracují. Že prostě z toho, co vyzorovaly, zjistily, co chybí a tu expozici začaly doplňovat. Samozřejmě by ale bylo lepší, kdyby to nebyl přílepek k té expozici, kdyby to ale s těmi návštěvníky při té rekonstrukci počítalo. Viz ten Dubulík s těma dětma. Tam je to asi nejmarkantnější. Pak sem chodí lázeňský hosti, který maj

sníženou pohyblivost. Takže abychom nemuseli dodatečně dokupovat židle, těm lidem to usnadnit, že se cedulky dávají níž s větším písmem, ale už jenom prostě na ty kategorie myslet, když se ta expozice dělá.

Jan Turek: Takže ta současná expozice na odlišné kategorie návštěvníků ne úplně myslí?

Markéta Drábková: Jo.

Jan Turek: Co se týče zásad dobré interpretace, tak ta tvrdí, že je třeba odlišně pracovat s různými skupinami návštěvníků. Myslíte, že v obecné rovině současná expozice zohledňuje zásady dobré interpretace?

Markéta Drábková: Já si myslím, že prapůvodně to neměla... vznikla dávno a ta interpretace se tu rozvíjí až v posledních letech. Takže myslím, že když to vznikalo, že ty lidi ať tomu říkali jakkoliv, tu interpretaci měli na mysli. Ale ty různé figle a ty nově zjištěné věci vlastně nevěděli. Že někdo čte nějaké zásady... No dají třeba nadpis, pak docela odborný text a nejde od sebe odlišit co je česky, co je anglicky. Všechno to splývá. A mezitím vyrostla ta řekla bych klipová generace, která to potřebuje všechno úplně jako jinak. Takže lidi mého věku a starší si to v klidu projdou, protože jsou na to zvyklí. Ty mladší už ne. To je velké generační posun.

Jan Turek: Myslíte, že v případě rekonstrukce je třeba zhotovit interpretační plán?

Markéta Drábková: No určitě. Určitě a myslím si, že by ta expozice měla být víc variabilní. Tady je to všechno přesně dané. Já mám třeba v hlavě myšlenku těch sluchátek, který by byly tak, že by vlastně to, co se tam říká, že by vlastně záleželo, co je to za návštěvníka. Jestli je to dítě, jestli je to dospělý člověk, jestli je to lajk nebo se chce dozvědět víc. Tím by se to dalo líp odlišit.

Jan Turek: Co se týče propagace Domu přírody, myslíte, že je v současnosti dostatečná? Myslím navigační systém ve městě nebo média.

Markéta Drábková: Navigační systém ve městě je, tam už víc to ani nejde, to jsou ty sloupky, který jsou daný, myslím si, že výhoda je, že jsme propojený... to je vlastně další z výhod, že to tu provozuje město, že jsme přímo napojený na íčko. Jo, takže na informační centrum na náměstí, který může odkázat. Pak bych řekla, že i pan kastelán, že vlastně nás zahrnul do těch svých cedulí, že se to lidi dočtou, jako reklama, kterou nikdo neplatil, vlastně že jsme v těch okruzích památkového ústavu, co se chodí po zámku, tak tam je tip na výlet do Domu přírody, takže vlastně tady ta spolupráce je dobrá. Otázka je, jestli to třeba víc nenabídnout školám. Tam pak jde o to, že ty školy, když jedou na Třeboňsko, tak zase pak jedou s těma kolama. Takže škol, kdyby nebyl covid, tak by jezdilo relativně dost, ale nevim, jestli nějaká propagace by to zlomila, aby jich sem jezdilo ještě víc a jestli tu není ten

personál už, aby jeden seděl u kasy a druhý prováděl, tak není úplně rozumný je sem zase lákat. To je, co jsem říkala. Že chci, aby tu byl tým lidí a aby to šlapalo. Takhle se spíš snažíme zoufale hledat, kdo tu bude přes víkend, aby se nepřekračovaly hodiny a tak.

Jan Turek: Když se dostaneme k návštěvníkům, těm současným současné expozice, sledujete, že si tady něco z té expozice odnášejí?

Markéta Drábková: Tak tohle asi nejsem schopná posoudit. Protože já, když tu jsem, tak jsem tu se skupinou, která se třeba objednala. Takže já tu provádím lidi, s kterejma jdu třeba někam dál, takže toho běžného návštěvníka, co sem přijde a odejde, tak toho já už nevidám. To budou vědět víc přímo ty lidi, co tu sedí. Co si ale pamatuju z let předchozích, tak je to prostě jak kdy. Měli jsme tu třeba lidi, který seděli u všech těch povídatek, který to fakt poslouchali a odešli asi po třech hodinách a pak někdo přijde a takhle to proběhne hm hm hm hm hm a jde ven. A ani nevíte, co viděl, co čekal, že tu uvidí a nemůžete ty lidi přepadat a vyptávat se, co je zaujalo.

Jan Turek: Když takhle jdete s tou skupinkou se a provádíte je, který ty prvky v expozici je zaujmou nejvíc?

Markéta Drábková: Hm, tak jako sami od sebe, to je zaujme hlavně dub. Děti pak zaujme příroda, ty zvířátka... Sice jsou tam trochu bezradný, neví, na co koukat, tak jim člověk taky musí dát nějakou aktivitu, co tam vlastně mají hledat a vysvětlit jim ty biotopy. Pak se dívaj na vydru, tam je takový doupe s vydrou, takže tam třeba ty děti seděj na boběčku a koukaj se do toho. Zase jo, tam třeba chybí možnost si u toho sednout a zase je vidět, že se udělala nora, ale neudělalo se tam nějaký sezení, aby se lidi mohli posadit, když se chtěj koukat na ten cyklus těch vyder. Lednice se docela líbí, ale prostě ty figuríny bych řekla že moc nefungujou. Asi dřív to byl takovej prvek... ale jak bych dneska řekla, že už jsou ty figuríny skoro všude, tak to nikoho už moc nepřekvapuje.

Jan Turek: Ta lednice vám dobře spadá do konceptu Domu přírody?

Markéta Drábková: Je to každopádně místnost, která je autentická, která tak prostě je. A protože ta expozice prochází tou místností s lednicí, tak se to prostě muselo nějak vymyslet. Takže tím, že se tam pojednává o tom schwarzenberskym hospodaření, kterejm ta lednice patřila a pochopitelně aby tu lednici naplnili, tak museli nějakým způsobem hospodařit v krajině, tak dá se to na to nějak navléct. Ale řekla bych, že to jde jenom když člověk návštěvníky provází a tu souvislost tam dodá. Jinak asi to, že prošli od Rožmberků k Schwarzenberkům si ty lidi asi neuvědomujou, když o tý historii nic neví. Že vlastně ty Schwarzenberkové svým hospodařením tu krajinu, co vytvořili za Rožmberků udržovali, že na to navazovali.

Jan Turek: Co expozice v domě Štěpánka Netolického? Nevnímate ji jako konkurenční?

Markéta Drábková: Je pravda, že když ten Štěpánek Netolický vznikl, tak jsme byli napnutý, co se tam bude odehrávat. Ona by totiž nejlepší byla koncepce... on je tu dům Štěpánka Netolického, je tu dům Krčina a i dům, kde bydlel Mikuláš Rutard, takže kdyby ve městě vzniklo takový trojmuzeum těchhle tří velkých rybníkářů, kdyby každé vyzobal ten jeho život a zároveň to člověk moh projít na jednu vstupenku třeba a tu souvislost si uvědomit, tak to by byla úplná bomba a my se tu mohli věnovat Třeboňsku. Ta zmínka o rybníkářích sem pochopitelně patří, bez nich by Třeboňsko nebylo. Ale ten drobný překryv by byl i ku prospěchu věci. Ale bohužel to se asi nikdy nestane a já sama za sebe říkám, že když jsem dům Štěpánka Netolického viděla, tak jsem byla nadšená, jak je opravený, ale z té expozice jsem byla velmi rozpačitá. Tam to bylo úplně bez...v podstatě to libreto, který tady tu expozici drží, tak tam jako by nebylo. Tam vlastně a co sem teda dáme. Tak sem dáme, jak se staví rybník. A co sem dáme dál, tak sem dáme třeba něco o Štěpánkovi nebo nějaký model domu, kde bydlí. Po tom otevření to bylo takový nedovařený. Ale zase bych řekla, že ty lidi, který tam jsou, tak opravdu se snažili z toho dělat nějakou galerii, nějaký místo, my jsme tam vlastně i přesunuli naše přednášky, takže jsme vlastně dobře spolupracovali jako takový dvojdomek. Navíc zase je to provozovaný městem a je nějaká společná vstupenka. Doufám, že teda ještě je pořad. Takže vlastně ta spolupráce nebyla úplně marná. Ale zase mně by se líbila nějaká vize... říkám jo, kdybychom byli v Rakousku, tak už to tady dávno je. Tři domy, každé má trošku jinou atmosféru, každé informuje o tom jiným rybníkáři, ke každému by se dalo něco udělat. Ke Krčinovi prostě alchymie, k Mikuláši Rutardovi to zaměření na to Chlumecko a i ten Štěpánek Netolický, že to tam mohlo bejt pečlivěji. Tam v podstatě expozice k němu je ve sklepě a pak tam vzadu je jako přes dvůr, když se přejde, taková dětská místnůstka a jinak to funguje v podstatě jako galerie než jako dům Štěpánka Netolického. Myslím, že by se z toho všeho dalo vytěžit víc. Pak by tady bylo krásný vyloženě městský muzeum, který tu je, ale je to tak spíš akce jedny pani, která prostě sbírala... ale zase, kdyby tam bylo o vývoji Třeboně, prostě takový ty věci. A pak jsem byla na přednášce o mistru Třeboňského oltáře, a to teda se divím, že už tu taky něco není, protože vlastně máme tu třeboňskou madonu, máme tu unikátní jako oltář, a to by si taky zasluhovalo svojí samostatnou bombastickou expozici. Která by byla třeba zrovna hezká ještě v areálu zámku, co se dneska prodávaj kamínky a tak, tak tam by bylo hezký, kdyby třeba uprostřed místnosti stála ta madona a kolem ní by bylo prostě o ní povídání, tak by to bylo prostě krásný. To jsou ale všechno peníze. Myslím si, že ta Třeboň by se tohohle mohla chopit a mít tu bombastickou věc. No, teď jsem to odvedla úplně jinam (smích)

Jan Turek: Nenene, v pořádku. (smích)

Markéta Drábková: Zase jsem úplně jinde (smích). Ne, ale ta Třeboň má strašnej potenciál a my toho nevyužíváme. Řekla bych ale, že u toho Štěpánka Netolického šlo o to, aby ten dům nespád. Tak se rychle vymýšlelo, co do toho dát, aby se to splnilo.

Jan Turek: zeptám se nakonec, doufám, že dostatečně uchopitelně. Jsme tady v domě přírody.. je to tady o přírodě?

Markéta Drábková: Tak zase. Říkám, že tady to byla Krajina a lidé, expozice, že jo. Takže ti lidé tu přírodu měnili. Ve chvíli, kdy se čím dál, tím víc, jako pojmenovalo se to Dům přírody, i když ty původní názvy měly bejt všelijaký, tak určitě ta místnůstka s tím lázeňstvím by si zasluhovala mnohem víc podtrhnout jak rašelina vznikla, jaký měla další využití kromě lázeňství, že se tam dají získat informace k té pylové analýze. A to tam všechno chybí. Takže já si úplně umim představit tu holou zeď odzhora dolů, jak jsou tam informace. Jak jsou tam borky jo, vyrovnaný. To lázeňství je trochu potlačený no. To si jako umim představit.

Jan Turek: Za mě je to všechno, já vám děkuju.

Markéta Drábková: Prosim.

Rozhovor s Marií Jirkovou, 20.10.2021 v prostoru pokladny DP.

Jan Turek: Jaké podle vás sleduje Dům přírody Třeboňska cíle a daří se je současnou expozicí, popřípadě dalšími činnostmi naplňovat?

Marie Jirková: Já myslím, že hlavním cílem domu přírody jakožto návštěvnického střediska CHKO Třeboňsko je informovat návštěvníky o hodnotách toho chráněného území, o jeho výjimečnosti o tom fenoménu vnitřní krajiny a na ni navázané vlastně těch přírodních lokalit a dál tedy směřovat ty návštěvníky v rámci toho chráněného území na určitá místa, usměrnit jejich pohyb v tom chráněném území a s pomocí vlastně té expozice Krajina a lidé, která tady je, v tom návštěvníkovi vytvořit nějakou představu i o tom jak se ta krajina formovala, jak vznikala a vlastně co vedlo k tomu, že v současné době je tady ta příroda tak unikátní a proč je tady potřeba ji chránit.

Jan Turek: Myslíte si, že se to daří vzhledem k té současné podobě expozice? Třeba to usměrnění pohybu návštěvníků po CHKO, popřípadě to, aby si odnesli nějakou informaci o tom, proč je zdejší přírodu třeba chránit?

Marie Jirková: Tyhle dvě věci, teda to usměrnění pohybu v oblasti a pak potřeba té ochrany, je věc, která není úplně ideálně komunikovaná v té expozici, protože tahleta expozice byla tvořena s trošku jiným záměrem, nicméně tohleto by měl zajišťovat ten pracovník na infopultě, který s návštěvníky komunikuje, měl by je usměrňovat při tom pohybu v chráněném území případně při komentované prohlídce dovysvětlit ty věci, které ta expozice sama o sobě nekomunikuje.

Jan Turek: Ti pracovníci tady jsou ohledně toho proškoleni? Že jsou si vědomí toho, jaký ten Dům přírody sleduje cíle, a že tu expozici tady mají osobně řeckněme suplovat u toho pultíku?

Marie Jirková: Jsou tak proškoleni, ale je pravda, že v sezóně při plné návštěvnosti to vždycky není možné s tím návštěvníkem takhle pracovat.

Jan Turek: A co se týče té současné expozice, má ona nějaký sdělení, který by vycházel z jejích cílů?

Marie Jirková: Právě ta expozice, když byla tvořena, tak se tam úplně takhle interpretačně nepracovalo s ní, takže tam to hlavní nebo vedlejší sdělení troufám si říct nebyla formulována. Byl tam formulován určitý záměr, jak to má působit, ale takhle podrobně se to tenkrát neřešilo.

Jan Turek: A jaký byl ten záměr?

Marie Jirková: Myslím si, že to je informovat návštěvníka o tom, jak se ta krajina vyvíjela zhruba od toho 16. století, kdy vznikaly ty rybníční soustavy tady až do současnosti a ukázat ty nejcennější části a případně i některé ty chráněné druhy rostlin a živočichů.

Jan Turek: Tudíž to by ale částečně spadalo do toho, jaký vy jste říkala, že by ten dům přírody měl sledovat cíle.

Marie Jirková: Určitě. Ta expozice byla ve své době velmi dobře udělaná, velmi moderní, ale problém je v tom, že od té doby se způsob práce s návštěvníkem hodně změnil, a i vnímání návštěvníků, vlastně to, jak na ně ta expozice působí, jak jsou schopni vlastně ty informace z ní vstřebávat, takže spíš ten problém nebo z větší části je právě v té době která uplynula od toho, co byla ta expozice udělána a už je zastaralá.

Jan Turek: A od té doby se ta expozice absolutně nezměnila nebo řekněme že jsou v ní přidány jiné prvky, které by byly více schopný sledovat ty cíle, který třeba vy si představujete, že by dům přírody měl mít definovaný?

Marie Jirková: Ve své podstatě se ta expozice nezměnila, ono to ani není úplně možné, je to autorská expozice. Jediné, co tam bylo přidáno, je taková určitá dětská linka, spíš jednotlivé aktivity, protože rodiny s dětmi tvoří velkou část našich návštěvníků a pro toho dětského návštěvníka to tady bylo jen minimálně zajímavé, takže jsme se snažili tam něco vlastně přidat a co se týče těch dalších věcí, to je právě ta práce s tím dospělým návštěvníkem, tak tam bohužel toho moc nepřibylo, snad jediné ty komentované prohlídky, které občas děláme, tak tam tyhle věci komunikujeme.

Jan Turek: Ta současná expozice má nějaké limity ještě kromě těch, který jste řekla? Teda že neobsahuje úplně dobře interpretačně nadefinovaný sdělení, popřípadě nesleduje cíle, který by pod hlavičkou dům přírody sledovat měla?

Marie Jirková: Těch limitů je celá řada. Kromě toho stáří expozice, s čímž souvisí určitá zastaralost technologií, které se nám ne úplně často daří vyměnit, někdy to není možné z hlediska celkového konceptu někdy i z menšího hlediska. Pak je tam limit s tím prostorem. Prostory národní kulturní památky jsou samozřejmě velmi zajímavé a má to svoje kouzlo, ale na druhou stranu tady je velký limit toho prostoru i využití toho prostoru. Co jsem ještě neřekla? (přemýšlí)... Tak ta expozice byla dělaná v době, kdy se vůbec nepočítalo s tak velkou návštěvností, která je tady teď. Tady bylo nějakých čtyři pět tisíc lidí ročně, mimo sezónu bylo víceméně zavřeno a počítalo se spíš, že ten pohyb i jako denní nebude tak velký. Takže ve chvíli, kdy my tady máme kolem deseti dvanácti tisíc lidí ročně a v sezóně několik set lidí za den, tak už se dostáváme do těch limitů docela dost. Ti lidé se tu nemají dost dobře kde shromažďovat, ani to zázemí tady vlastně není pro ty návštěvníky téměř žádné, museli jsme si dokoupit i věšáky. Ty toalety taky nejsou kapacitně úplně ideální, obecně i velikost těch místností... jak vám přijde skupina, ať už je to dětská skupina nebo prostě nějaký zájezd tak v tu chvíli se tu velmi obtížně pohybují a celkový dojem z té expozice je.. tím výrazně klesá.

Jan Turek: Myslíte si, že ta expozice, pokud teda vzhledem k autorství není změna možná, tak případně zcela novou expozici je vhodné budovat opět v těchto prostorách v těchto pěti místnostech tak, aby bylo možný naplňování stanovených cílů a obsažení sdělení?

Marie Jirková: (přemýšlí)...No nějaká cesta by asi byla. Ale třeba co se týče toho návštěvnického zázemí, tak tady moc možností není. Třeba ty toalety nebo ta část jako zázemí pro pracovníky tady prostě větší neuděláme. Tady budeme prostě limitovaný prostorem. My tu už nemáme kam, Dala by se třeba líp strukturovat ta vstupní místnost, a to je asi tak všechno, protože ty ostatní místnosti... my jsme tam třeba limitovaný i tím, že v jedné z těch místností expozice se nachází exponát lednice vestavěný, který je součástí tady zámku. Takže my s tím taky nehne, takže tu místnost už nemůžeme využít pro jiné téma, které bychom potřebovali komunikovat, protože tam stojí ta zámecká chladárna a my ji nemůžeme poslat pryč. Je to zajímavý exponát, který se nám ale do toho konceptu nehodí. Ale prostě je tady. A takových věcí je víc i co se týče třeba toho vstupu do domu přírody, kdy pořád jsme v areálu zámeckého parku. Zase je to vstup do objektu zámku, takže my nemůžeme třeba změnit vstupní dveře, nemůžeme tam udělat nějaký jiný. Všechno musíme komunikovat s památkovým ústavem, se správou zámku, jak to bude vypadat ten vstup. Jaký tam bude chodník, jaký tam bude třeba záhon, kde bude stát kolostav, jestli tam bude nějaký panel, poutač... takže i v tomhle jsme hodně omezený a v tuhle chvíli si myslím, že co se týče toho, aby ten dům přírody plnil svoji funkci a svoje poslání, tak by bylo ideální mít ho prostě buď v samostatném objektu nebo prostě v objektu, který nemá takhle velkou památkovou ochranu.

Jan Turek: Co se týče té současné expozice, myslíte, že ač vznikala s jiným cílem a neměla dobře nadefinovaná hlavní nebo dílčí sdělení, jestli i přesto ta současná expozice zohledňuje zásady dobré interpretace?

Marie Jirková: ... hm...

Jan Turek: V případě, že má jiný cíl, než by dům přírody měl mít, bavíme se čistě o té současné expozici Krajina a lidé, tak jestli ta dobře zohledňuje zásady dobré interpretace, nehledě, jestli se teď nacházíme v Domě přírody.

Marie Jirková: Myslím si, že částečně ano, ale úplně dokonale ne. Je tam... jak to říct... třeba ten způsob, jak by ten návštěvník měl vnímat tu určitou linku, určitou nit, která vlastně se vine tou expozicí. Tak ona tam jako je, ale je tak nenápadná, že běžný návštěvník na ni nepřijde vůbec. Vůbec mu to nedojde, že vlastně sledujeme ten vývoj od toho 16. století až po tu současnost. Je to tam nejasné, nedostatečně vysvětlené a vlastně takhle... Potom na toho návštěvníka každá ta místnost na návštěvníka působí jako odtržený celek. I když tomu tak není, tak ono to tak působí interpretačně.

Takže oni si z toho odnesou nějaký dojem, většinou ten, že je to hezké a nějak jim vlastně nedochází úplně ten smysl toho záměru.

Jan Turek: Jakože úplně si neodnáší to, co stanovuje cíl té expozice.

Marie Jirková: Jo.

Jan Turek: V případě, že jsme se bavili o možnostech přebudování, respektive o úplně novém vybudování té expozice vzhledem k té ochraně autorství pana architekta... Myslíte si, že je nutné předtím zhotovit interpretační plán při budování nové expozice?

Marie Jirková: Rozhodně ano a myslím si, že je to i povinnost, protože ve chvíli, kdy existuje koncepce práce s návštěvnickou veřejností, což pro Třeboňsko existuje, tak ten interpretační plán mně přijde, že by z ní měl vycházet a ta koncepce je úplně nová, takže jsou tam komunikována všechna ta témata, jsou tam i doporučení, jak by to tady mělo působit na toho návštěvníka, pracovat s ním, takže určitě je tady třeba interpretační plán udělat a z něj potom by mělo vycházet libreto expozice. Jinak se nám nepodaří prostě, aby to bylo interpretačně správně.

Jan Turek: Takže by to chtělo vyloženě, aby ten dům přírody měl svůj vlastní interpretační plán, nestačí pouze ta dílčí část v koncepci práce s návštěvnickou veřejností. Z té by měl vycházet, měl by s ní být v souladu, ale měl by ten dům přírody řešit ještě detailněji?

Marie Jirková: Přesně tak.

Jan Turek: Když se podíváme ještě na tu současnou expozici, myslíte, už jste se zmiňovala tady o té dětské lince, jestli vhodně ta expozice míří na odlišné kategorie návštěvníků, jestli s nimi již od dob svého vzniku počítá, řekněme že je tu třeba nějaký pohyb dětí nebo rodičů s dětmi, cyklistů... Myslíte, že tahle expozice pracuje s odlišnými kategoriemi?

Marie Jirková: Obávám se, že většinou ne, a že tenkrát to prostě bylo dělané na cílovou skupinu takzvanou široká veřejnost, což je samozřejmě to nejhorší, co může být, protože to prostě nemíříte na nikoho. Ta dětská linka tady byla zastoupena dvěma drobnostmi, a to bylo všechno, takže ani s tím se nepracovalo a bylo to dělané víceméně pro dospělé. A ani bych neřekla, že třeba pro ty lázeňské hosty, i když je tam ta jedna místnost o lázeňství, protože tam zase neodpovídají další věci, takže to je taky jedna z těch slabin, že to není zacílené pořádně na nikoho.

Jan Turek: Což si troufám říct, že je zase nedostatek vzhledem k interpretačnímu plánování? Měl by interpretační plán uvažovat odlišné kategorie návštěvníků?

Marie Jirková: Rozhodně. A měl by jim přizpůsobovat tu expozici. Tam se pak dá pracovat i s těma různýma linkama. Když víme, že máme tři výrazné skupiny návštěvníků, tak jim nějak přizpůsobíme tu expozici. Ta široká veřejnost je prostě ale ta nejhorší věc.

Jan Turek: Vzhledem k těm cílům, který by podle vás měl dům přírody sledovat... Myslíte si, že vzhledem k těm cílům by bylo vhodné zacílit v případě přebudování nebo doplnění expozice na nějakou skupinu návštěvníků více?

Marie Jirková: Určitě. Je tady ta velká skupina rodin s dětmi, a i dětských návštěvníků. Jsou to různé školní skupiny a jinak třeba i dětské tábory a potom je tady teda ještě ta skupina těch lázeňských hostů. To už jsou ale vlastně dospělí, takže tam je to už... Tam bych to už zase možná nerozdělovala.

Jan Turek: Když vytáhnu jeden z těch cílů, který jste sama uvedla a totiž usměrnění pohybu návštěvníků v rámci CHKO, existuje tady kategorie, u které je ten pohyb třeba usměrňovat a mělo by na tu skupinu v expozici být více cíleno?

Marie Jirková: V podstatě nejvíc je třeba usměrňovat pohyb cykloturistů. Ale to se částečně překrývá s tou kategorií rodin s dětmi, protože značná část sem prostě jede na kole jako rodina. Ale je pravda, že takový ti praví cykloturisté, ti dospělí, to jsou spíš cykloturisté který tady honí ty kilometry, tak to úplně není návštěvník, který by nám sem přišel, takže ... (smích)... Pořád nám z toho vychází, že rodiny s dětmi prostě nebo ti aktivní senioři, ti taky přijdou s těma kolama, ti už se ale zajímají víc. Takže ti sem přijdou, takže tyhle skupiny... těch cykloturistů.

Jan Turek: Takže na ty cykloturisty a usměrnění jejich pohybu je třeba mířit jinou interpretací než domem přírody, kde není předpoklad, že by tvořili velký podíl návštěvníků? Pouze teda za předpokladu, že přijdou s dětmi... Ale na cyklisty jako sportovce je třeba v rámci CHKO mířit jinou interpretací?

Marie Jirková: Určitě ano, protože ti cyklisté sportovci, ti tady tu krajinu mají jako sportovní kulisu, takže tam se jako... My to řešíme, jak tyhle lidi oslovit. Oni nám v lepším případě přijdou na infocentrum, kam si přijdou pro nějaké mapy s cyklotrasama. Někdy nám sem ale zabloudí, když je íčko zavřený, tak nám sem přijdou taky. Ale oni se moc nezajímají o tu hodnotu té přírody, prostě pro ně je to ideální povrch na ten cyklo sport a neumíme to zatím úplně uchopit, jak je oslovit, aby to mělo nějaký efekt. Aby to neskončilo jen na příkazech, zákazech – musíte se chovat tak a tak, protože jste v chráněném území, ale bohužel ty lidi.. na ně to nefunguje, oni to berou jako omezení osobní svobody.

Jan Turek: Co se týče propagace, myslíte si, že dům přírody je dobře propagován v médiích nebo co se týče navigačního systému ve městě... Dovedete si třeba představit jiné formy propagace té expozice? Je to vůbec třeba?

Marie Jirková: Dovedu si představit ještě lepší ten navigační systém, ten taky není ideální co se týče tady přímo toho příchodu do domu přírody, tak jsme limitovaný opět objektem národní kulturní památky, kde teda nemůžeme mít žádné výraznější stojany, jak jsme měli dřív, kdy třeba ten návštěvník, když jde tady kolem po té cestě tím parkem, tak aby si všiml, že tu prostě něco takového je, takže nám často návštěvníci potom nadávají, že nás nemohli najít. Jinak si myslím ale, že ta propagace, pracujeme na tom hodně, jsme ve všech propagačních materiálech a...

(rozhovor přerušuje vstup návštěvníků se zájmem o prohlídku expozice)

Říkala jsem, že ta navigace není ideální, jinak ta propagace... Pravda, že teď jsme trošičku postiženi snížením pracovníků, takže i ta propagace není teď tak intenzivní, jak byla v minulých letech. Jsme ale na sociálních sítích, máme webové stránky přímo Dům přírody na tom dumprirody.cz a máme i stránku na webu tady itrebon.cz v rámci města, jsme v propagačních materiálech města, takže komunikace s médii samozřejmě taky... Když jsme měli víc akcí dříve, které jsme propagovali pomocí lokálních třeba novin nebo reportáží s Českým rozhlasem, takže snažíme se, aby ta expozice byla vidět nebo ten Dům přírody a myslím, že se to hodně odrazilo na té návštěvnosti už třeba během prvního roku, kdy jsme s tou intenzivnější propagací začali, tak jsme se dostali vlastně na o polovinu vyšší návštěvnost.

Jan Turek: Pak bych se chtěl zeptat, jak reflektujete spolupráci mezi městem Třeboní a Agenturou ochrany přírody a krajiny, jelikož máte nastaveno, že vlastně město je provozovatel, agentura pak zadavatel. Proč je vlastně tak nastaveno a jestli vám nastavení vyhovuje. Jak vy to reflektujete?

Marie Jirková: Tohleto nastavení je dané přímo tím projektem Dům přírody, takhle si to od začátku nastavila Agentura sama, že bude pro ty jednotlivé Domy přírody hledat provozovatele, že je nebude provozovat sama. Takhle je to od začátku projektu. A z naší strany, co se týče spolupráce, tak je výborná, na Správě CHKO je více pracovníků stálých, kteří mají na starost Dům přírody, proškolení, spolupráci a obecně si myslím, že máme tady velmi dobré vztahy, řekla bych až nadstandardní.

(Smích)

Jan Turek: Pak bych se chtěl zeptat ohledně expozice, co vy sama spatřujete, že si návštěvníci z návštěvy současné expozice odnášejí, jestli do jisté míry třeba ta expozice naplňuje cíle, které si myslíte, že má naplňovat, jestli se to překrývá.

Marie Jirková: Nejčastěji se dozvídáme, že to bylo krásný. Že se jim tam líbilo. (Smích). Což není úplně interpretačně, co by mělo být to hlavní. Jsme rádi, že se jim líbilo, ale nějaká ta myšlenka, se kterou by odcházeli... jako málokdo třeba už řekne, proč chápe, že je to tu tak vzácný, někdy si třeba ještě jako zapamatují, že to tady vznikalo pomocí těch rybníkářů, že ta krajina se vyvíjela, to jim přijde fascinující. Někdo si zapamatuje třeba ten a ten chráněnej druh a nebo, že viděli ten film, kdy viděli prostě tu přírodu, ale pořád je tam spíše jenom ten prožitek, že se jim to líbilo.

Jan Turek: Jak vy sama si třeba interpretujete sama sobě, když návštěvník vám řekne, že to bylo krásné, hezké nebo že se mu to líbilo?

Marie Jirková: Že to byl pro něj příjemný zážitek, nevidím tam ale interpretačně to, že by to s ním pracovalo víc do hloubky. Že by třeba řekl tady je to tak krásný, tady je to potřeba víc chránit nebo prostě... (smích)

Jan Turek: Takže by se dalo říct, že návštěvník si většinou odnáší jen nějaký estetický dojem spíše než nové poznatky?

Marie Jirková: No občas třeba si zapamatují jednotlivé živočichy, že nevěděli, že tu žije tohle nebo támhleto, ale to je opravdu jednotlivě. Není to ale nějaký komplexní dojem nebo hlubší porozumění. To jsou jednotlivci. Ne, že by to tady vůbec nebylo, ale když to vezmu globálně... ano, to je vidět i tady v návštěvní knize, kam můžu napsat své dojmy, ano... že se jim to moc líbilo, že si to užili, že se jim líbil film.

Jan Turek: Takže ideální stav bude, když to nebudou jednotlivci, ale většina návštěvníků...

Marie Jirková: No, aby prostě pochopili právě ten smysl tý ochrany a měli i zájem se do toho sami zapojit, minimálně, že nebudou poškozovat přírodu (smích). Jo, oni co tu vidí, co se jim líbí, tak se ptají, kde by to našli a když jim řekneme, že třeba tohle místo by bylo dobrý teď tam nechodit tak oni jsou vlastně zklamaný, protože jim bereme tu možnost toho zážitku. Pak jim třeba řekneme, že teď tam ten pták hnízdí, tak ne třeba že by se zeptali jakože tak kdy tam můžeme jít až přijedeme příště, tak takhle to úplně nefunguje jo...

Jan Turek: A to je vlastně naplňování těch cílů, který sledujete tou osobou, která je tu na kiosku, to usměrnění pohybu...

Marie Jirková: Jo, my jim vysvětlujeme i v rámci těch cyklotras prostě kam ano, kam ne, ale málokdy se setkáme s pochopením že jasně, tak samozřejmě, tak my tady nepojedem, protože jak říkáte jo... Ne, oni právě často jsou dotčení, že ale my jsme se tam chtěli podívat, že jo. A proč tam nemůžeme jet na kole?

Jan Turek: Chtějí třeba i návštěvníci něco dovysvětlit po návštěvě expozice? Vyvolává v nich ta návštěva třeba pocit, že něco zůstalo nezodpovězeno? Mají k té expozici nějaký doplňující otázky tady u pultíku?

Marie Jirková: No právě, že moc ne. Spíš je to tak, že my se jich ptáme. Nebo budu mluvit za sebe, Já se jich ptám, abych se vůbec dozvěděla, jak to na ně působilo. Jo, jsou to zase jednotlivci, kteří přijdou a řeknou třeba jo, nás tady zaujalo a chtěli jsme se zeptat třeba na ten, na tohle zvíře nebo viděli jsme tam ten... Ale jsou to jednotlivci. Není to třeba polovina, to ani náhodou.

Jan Turek: Které prvky je zajímaví v té expozici nejvíce? A jsou to prvky, které aspoň částečně obsahují sdělení?

Marie Jirková: Myslím, že co jsme převážně vysledovali, tak je zajímaví dioramata v sále přírody, kde jsou vidět zvířata Třeboňska, potom hodně oblíbené jsou ty filmy, ať už ten Rok v krajině mokřadů anebo Rybářův den a pak ještě je zajímaví ten dub tady náš, někdo si víc všimne i toho dioramatu rybníkářského a na ty ostatní exponáty je potřeba je víc upozornit. Takže od chvíle, kdy jsme zvýraznili pro děti zámeckou lednici a třeba ten černý dub, ten kmen, který ležel v rašelině, tak lidi na to začali reagovat mnohem víc a začali si toho všimnout a začli z toho být nadšení. Samo o sobě to dřív ale přešli.

Jan Turek: Takže ta dětská linka v podobě toho Mildy Dubulíka má potenciál oslovovat i dospělé návštěvníky?

Marie Jirková: Překvapuje mě, že ano, nebylo to tak myšleno původně, ale když tady pozorujeme díky kamerám, jak oni v té expozici postupují, na co se dívají, tak je to tak. Oni si to čtou daleko víc než ty ostatní popisky a my to ještě furt upravujeme, korigujeme nebo přidáváme ty texty, abychom s tím návštěvníkem pracovali. Takže ta dětská linka je takový živý projekt, který pořád vylepšujeme. Je to cesta, jak jim sdělit to, co potřebujeme, takže ji určitě ještě využijeme víc. (Smích) My potřebujeme komunikovat ty témata.

Jan Turek: Poslední, na co bych se rád zeptal, je expozice v domě Štěpánka Netolického, která se věnuje podobným tématům jako tady expozice Krajina a lidé, která dneska představuje Dům přírody. Proč tady ta expozice vznikla s podobným tématem a jestli vy osobně se na ni díváte jako na konkurenční.

Marie Jirková: Tam je to jen jedno téma, který je shodný. My tu těch témat u nás v expozici máme víc. Je to rybníkářství, vlastně jen v jedné místnosti u nás, zatímco oni na tom mají založenou celou expozici, která taky není moc velká. Je tam především otázka Štěpánka Netolického. Ten dům vznikl za cílem té opravy a zchoval se prostor, kde ten rybníkář žil, takže ten dům je velmi krásný, velmi

hodnotný a bylo dobré tam s tou osobou nějak pracovat. Já to ale rozhodně jako konkurenci nevnímám, spíš doplnění. Je jenom škoda, že při tvorbě této expozice se neworkovalo s libretem a nezohlednily se tam... myslím si, že se mohly víc doplňovat ty expozice, že tady ta nová mohla brát víc ohled k tomu, co už je tady a mohlo to na sebe víc navazovat. Je to škoda. Ono ze začátku návštěvníci reagovali tak, že je to podobné. Ono to tak ale není, ono to není podobné, vlastně jen v detailech. Běžným pohledem to tak ale může působit. Ale konkurence to není. My naopak, jak jsme obě expozice provozovaný městem, tak máme i to společné vstupné, tak se snažíme lidi přimět, aby navštívili oba ty objekty, protože ohledně toho rybníkářství a té proměny krajiny Třeboňska vlastně získají po návštěvě obou expozic ucelený obraz. Takže z tohoto pohledu si myslím, že to vůbec není špatně.

Jan Turek: My jsme tady v Domě přírody. Je to tu vlastně o přírodě?

Marie Jirková: ...(ticho)... Teď přemýšlím, jestli té otázce dobře rozumím... (smích) Tak myslíte, že není o přírodě?

Jan Turek: (smích) No...já se ptám vás.

Marie Jirková: Za mě určitě o přírodě je, protože možná s výjimkou té jedné místnosti všechny části té expozice komunikují převážně teda o té přírodě a krajině.

Jan Turek: Která je to ta místnost?

Marie Jirková: To hospodaření, protože tam to není tak úplně zřejmé, tam hlavní část je ta lednice, kde teda vidí ty zvířata, ale tam to z toho není úplně jasný.

Jan Turek: Já tou otázkou narážím spíš na místnost lázeňství, a to vlastně ve smyslu, že se věnuje lázeňství tak, jak se mu věnuje... Přijde vám, že se mu věnuje tak, jak je vhodné z hlediska toho, že jsme v domě přírody? Nebo by bylo záhodno to lázeňství rozvést více ve vztahu k přírodě?

Marie Jirková: To je pozůstatek toho konceptu původní expozice, která neměla s přírodou nic společného a kde ty lázně chtěli komunikovat tak, jak komunikované jsou. Z hlediska přírody lidi ale víc zajímá, co je to rašelina, jak to vypadá to rašeliniště, z čeho je složený to, v čem se tam ty lidi koupou. Ani ne tak, jaký jsou procedury. Je tam zajímavá ta část o historii, jak to vznikalo, lidi se hodně ptali, takže jsme tam zase přidali pár informací k té rašelině, k těm rašeliništím. To je to, co by je zajímalo. A teda co tam má být převážně komunikované tam není, to ale zase vychází všechno z toho původního konceptu.

Jan Turek: Za mě je to všechno, já vám mockrát děkuji za rozhovor.

Rozhovor s brigádníkem 1, 28.10.2021 v prostoru pokladny DP.

Jan Turek: Co je tady náplní tvojí práce v Domě přírody?

Brigádník 1: Dům přírody tady plní dvě funkce. Jednak jako návštěvnické centrum a jednak jako expozice, takže já tady podávám informace, když se někdo přijde zeptat, zároveň prodávám lístky.

Jan Turek: K té činnosti jsi byl proškolený?

Brigádník 1: Byl jsem minimálně na dvou exkurzích tady na Třeboňsku spolu s ostatními zaměstnancema, přičemž nám byly vysvětlovány důležité lokality, důležité místa, kam posílat lidi a kam ne.

Jan Turek: Takže hlavním úkolem je tady směřovat lidi na konkrétní místa v CHKO?

Brigádník 1: Pokud se zeptaj, tak ano.

Jan Turek: Aktivně ne? Jenom když se zeptaj sami?

Brigádník 1: Aktivně ne.

Jan Turek: Takže usměrňování pohybu návštěvníků vám bylo řečeno jako hlavní cíl tady toho Domu přírody?

Brigádník 1: Samozřejmě. Zejména teda na místa, kam by neměli chodit je neposílat a na místa, kde tolik jejich přítomnost nevadí, je směřovat.

Jan Turek: A děláš to teda jenom opravdu, kdy se aktivně zeptají, kam mají jít?

Brigádník 1: Jo. A nebo, když vidim, že někam směřujou, tak se taky ozvu.

Jan Turek: Jakože ve smyslu „tam ne, tam nechodte, já vám radši doporučim tuhle lokalitu.“

Brigádník 1: Přesně tak. Tohle posílání návštěvníků na určitá místa je hlavní funkcí toho infocentra toho Domu přírody tady bych řek. (mluví o pokladně DP)

Jan Turek: Tý expozice ne?

Brigádník 1: Expozice podle mýho úplně neposílá lidi někam konkrétně. Spíš pokud se zajímaj a pečlivě všechno čtou, ale neřek bych.

Jan Turek: A měla by to ta expozice taky umět? Dát těm lidem třeba typ na výlet tam kam chcete, aby chodili a zároveň jim sdělovat, kam chodit nemaj?

Brigádník 1: Jelikož je to čím dál aktuálnější, tak si myslim, že by měla plnit tuhle funkci.

Jan Turek: A v současnosti ji?

Brigádník 1: Dle mého neplní.

Jan Turek: Jaký tady vidíš další funkce toho domu přírody, který plní nebo by měla plnit?

Brigádník 1: Tak co určitě plní, tak je informace o historii tady Třeboňska. Spousta lidí se pak doptává na detaily ohledně těch rybníčních soustav tady. Takže to je za mě velký plus. Co by určitě měla a neplní ideálně, ač tam ta snaha je, tak podávat informace o přírodě tady Třeboňska. Na to máme tu místnost se zvířatama o přírodě, která spíš, než že by mluvila o celkově ekosystému, tak řeší konkrétní druhy, a to jenom živočichů.

Jan Turek: Takže to považuješ to pojetí za neúplný?

Brigádník 1: Je rozhodně neúplný.

Jan Turek: Takže je tam prostor pro nějaký zlepšení?

Brigádník 1: Určitě, minimálně to obohatit o tu rostlinnou složku. Flóra jako taková je tu hodně důležitá. Ještě, co si myslím, tak o nějakou mikrobiologii. Už jen tím, že tu máme mikrobiologické ústav jako takovej, kterej se zabývá i organismama v naší přírodě. Je tu o tom jedinej panel, kterej ani není u tý přírody. Je tady v tom infocentru a nikdo si ho nevšímá.

Jan Turek: Vidíš v té expozici vedle přírody i jiný oblasti, jiný témata, který je třeba nějak doplnit nebo jinak pojmut tak, aby ta expozice jako celek líp plnila funkce, který si představuješ?

Brigádník 1: Tak rozhodně, kdyby se tu mělo zachovat to lázeňství, tak by se hodilo zmínit něco o těžbě rašeliny a následně rekultivaci těch stanovišť. Protože vim minimálně o třech, kam se dají lidé posílat, aby se tam podívali a ten pohled stojí za to.

Jan Turek: Měla by ta část expozice věnovaná lázeňství teda zůstat s tím, že by se doplnila nebo tu nemá celkově co dělat?

Brigádník 1: No, to je právě otázka. Já myslím, že když by se hodně upravila tak ano, jinak by se dala i odstranit z celé expozice. Pak ta místnost s lednicí. Ta má bejt zaměřená na historii a schwarzenberské hospodářství. Tam by rozhodně šlo přidat více historie, ale právě historie tady té chráněné oblasti. Určitě tady byla už nějaká území, na která se zaměřovali, že jsou důležitá. Už kvůli těm rybníčním soustavám. Takže spíš než to cílit na historii spojenou tady se zámekem, tak bych cílil víc na přírodu. A kdyby ne, tak bych tu místnost úplně zrušil zase.

Jan Turek: Ostatně jsme v domě přírody. Přijde ti teda, že je to tu o přírodě?

Brigádník 1: Jasně, takhle když se to vezme, tak bych zase řekl, že ano. Ale dost jí tady rozhodně není. Jsou jen dvě místnosti zaměřené na přírodu, to je ten sál přírody a tady ta první místnost věnovaná rybníkářům. A i ta rybníkářská je hodně zaměřená na historii rybníkářství. Ta příroda je tam upozaděná, i když má právě s těmi rybníky souvislost.

Jan Turek: Takže nějaký provázání budování rybníků a tý krajiny a přírody, která tím právě vznikla?

Brigádník 1: Rozhodně bych využil právě takhle nějakýho provázání. To je tu v tomhle směru naprosto dokonalý na Třeboňsku. Je tu něco, co bylo vybudováno lidmi, ale ta příroda se drží sama o sobě. Není potřeba to tady násilím nějak držet, vysazovat rostliny nebo zvířata. Je tady využito původních podmínek, které byli jen upraveny lidmi.

Jan Turek: A ta současná expozice tohle nabízí?

Brigádník 1: Někdo vnímavější by to možná našel, minimálně v tom sále přírody a možná tady v té první. Pro obyčejného návštěvníka to v tom ale určitě není.

Jan Turek: Co si teda ty lidi odnášejí z návštěvy expozice? Svěřují se ti tady s nějakou zpětnou vazbou?

Brigádník 1: Tak co jsem si všimnul nejčastěji, tak mluví o tom rybníkářství a těch rybníčních soustavách a pak něco o přírodě. Spíš ale jenom o těch zvířatech. Že se jim líbil ten orel a tak.

Jan Turek: No a říkaj ti často, že se něco dozvěděli?

Brigádník 1: Určitě minimálně jedna věc mě napadá, a to Zlatá stoka a Nová řeka, jako uměle vybudované kanály, které nejsou původní toky řek a všichni si myslí, že takhle tam původně ta řeka tekla, ale tady se dozvídají, že je to celé uměle vykopané rybníkářema v 16. století.

Jan Turek: A tohle se tu dozvídají z jakýho prvku?

Brigádník 1: Rozhodně ta venkovní část jim nabídne pohled na Novou řeku, ale většinou se to dozví tady v první místnosti, že jsou to umělé kanály.

Jan Turek: Na co se lidé ptají tady, když do expozice přijdou?

Brigádník 1: Zpravidla na to, co uvidí vevnitř. K tomu jim nabízíme tady prospekt a sdělíme jim, že se jedná o Krajinu a lidé a že jsou tam přírodní prvky. Upřímně mi často ale připadá, že to nadhodnocujem.

Jan Turek: V jakým smyslu?

Brigádník 1: No, když je vlastně nabádáme k návštěvě domu přírody, tak by člověk čekal, že tam tý přírody bude víc. A zase jsme u toho.

Jan Turek: Na co se ptaj, když odchází? Doptávají se na něco ohledně toho, co viděli v expozici?

Brigádník 1: Většinou na nějaké druhy zvířat a pak, jak jsem zmiňoval, tak na ty uměle vybudované kanály. Nějakou myšlenku jim to dá, ale není to dostatečně vysvětleno.

Jan Turek: Na jaký zvířata? A co je o nich zajímavá?

Brigádník 1: Převážně na ptáky. V těch se ale nevyznám, tak často nemůžu podat uspokojivou odpověď.

Jan Turek: Odnášej si tady odtud nějakou znalost vlastně?

Brigádník 1: Nemyslím si. Spíš převládá ten emoční dojem, že si řeknou jo, hezká expozice.

Jan Turek: Je to ke škodě věci? Bylo by fajn, kdyby si vedle emoce odnesli i vědomost?

Brigádník 1: Ideálně by to bylo v poměru 60 ku 40, přičemž těch 40 by tvořil ten pozitivní vjem a těch 60 ty znalosti, protože na to máme cíli primárně. Na tu osvětu těch návštěvníků. A když si z toho řeknou jen bylo to hezký, tak je to neefektivní.

Jan Turek: Těď jsme na poměru jakým?

Brigádník 1: Možná bych řekl 95 a 5, přičemž 95 je ta emoce. Něco si odnesou vždycky, ale asi to nemá takovou váhu.

Jan Turek: Kde tu v expozici tráví nejvíc času? Co je zajímavá nejvíc?

Brigádník 1: Co se týče mladších návštěvníků, tak ty určitě nejvíc času tráví u aktivit pro děti a úplně nejoblíbenější je rybaření. Tady v první místnosti. Dospělí pak u lednice, a nebo v kinosále. Což k tomu nabádá, když ty filmy mají dvacet minut. Tam člověk musí posedět. Pak ještě u zvířat samozřejmě.

Jan Turek: Ta expozice je dobře cílená na různé skupiny návštěvníků? Třeba na děti, dospělé, cyklisty...

Brigádník 1: Primárně určitě ne, to musím říct. Už i ty aktivity pro děti, jakožto pro jednu z nejdůležitějších návštěvníků sem byly dodány pak uměle. Původně tu vůbec nebyli zamýšleny. Na děti to cílené není. Co se týče dospělých, pro cyklisty je tak maximálně videokiosek v první místnosti, který jim říká, kam se na tom kole můžou vydat a kam ne. Pak pro lázeňské hosty... člověk by čekal, že

jim něco řekne to lázeňství, ale víceméně to se dozví v těch lázních samotných. To nemusí chodit sem. Tak že by to tu cílilo na nějaké ty skupiny, to bych vůbec neřek.

Jan Turek: A co propagace Domu přírody? Jak jsi s ní spokojený? Co se týče propagace takhle ve městě nebo třeba na webu?

Brigádník 1: Tak co se týče propagace obecně, tak web je víceméně dobrý. Nic víc tady ale není. Máme tady jednu fotku na billboardu, když se přijíždí od Prahy. Tam je nějaký objevte Třeboň nebo co tam je a v rohu dole malinká fotka Domu přírody, a to je tak všechno. Pak je zmínka na stránkách Třeboně, a to je tak všechno. Žádný další lákadla nejsou. Pak byl pokus dostat sem lidi skrz Mildu Dubulíka, ale to taky úplně nedopadá. Protože myslím, že by se dal využít líp, když už tady jako koncept vzniknul. No a tady přímo v parku je propagace nulová. Mohlo by tu být to áčko s nápisem „Dům přírody, otevřeno, vstupte“, ale jelikož se to kastelánovi nezamlouvalo, tak tu není nic. A to je škoda, protože pak se sem ty lidi nedostanou.

Jan Turek: ten kastelán... Tomu se dá rozumět jako nějakému limitu, že je expozice umístěná tady v objektu zámku? Má to ještě další limity?

Brigádník 1: Rozhodně ta velikost expozice je neskutečně limitující. Ta expozice je zkomprimovaná, že jsou tam věci na sobě, přičemž by se jim měl věnovat samostatně další prostor. Typicky ty biotopy v sále přírody. Jsou v jednom poli, přitom by každé zasloužil svůj vlastní prostor.

Jan Turek: Takže ty přechody mezi biotopama jsou nepřehledný?

Brigádník 1: Za mě určitě jo. A další limity... určitě taky to, že se musíme orientovat podle toho, co se děje v zámeckém parku. V létě třeba typicky tady byli koncerty a my jsme museli zavřít o hodinu dřív, protože se zavíral park a nikdo sem nesměl. Tak kdyby se odehrávaly další tyhle akce, což by určitě mohly, tak to je za mě docela taky limitující. A v létě chodí lidi i k večeru před tou pátou.

Jan Turek: Ta expozice by si teda zasloužila jiný prostory?

Brigádník 1: Za mě by bylo ideální vystavět nebo pronajmout samostatnou budovu. Specializovanější prostor. Protože to, co se sem muselo natahat, včetně kabelů elektřiny... Tak to by mohlo být už zakomponovaný a celkově by to víc odpovídalo požadavkům na tu expozici. Že by nemusely být v některých políčkách stěra a tak. Že by se to mohlo líp zakomponovat.

Jan Turek: Já ti děkuju, za mě je to všechno

Brigádník 1: Není zač.

Rozhovor s brigádníkem 2, 29.10.2021 v prostoru pokladny DP.

Jan Turek: Co je náplní tvójí práce tady v Domě přírody?

Brigádník 2: Takže je to taková všehočuť od potenciálního průvodcovství, kdyby někdo si zažádal o prohlídku, i když těch nemáme tolik, ale zejména je to informování turistů, protože vlastně první místnost slouží jako turistický centrum, takže kdokoliv přijde a má nějaký zájem o Třeboňsko a přírodu, tak se tady může zeptat na všechno možný. My mu můžeme poskytnout informace, různé materiály a podobně a potom co se týče expozice, tak nějaký informování o tý expozici, o tom, co tady najdou, prodáváme vstupenky, suvenýry, hlídáme to, aby lidi nepoškodili exponáty a podobně.

Jan Turek: Jak jsi mluvil o tom průvodcování, tam je ta možnost pravidelně?

Brigádník 2: Vlastně v podstatě kdykoliv. Dá se domluvit, když lidi zavolaj dopředu, tak se nějak shodnem, aby nás tu bylo dost na to a tu skupinu si moh někdo vzít.

Jan Turek: Takže tady musíte bejt nejmíň dva? Bez předchozího objednání ta možnost komentovaný prohlídky není?

Brigádník 2: Přesně tak. Jen po předchozí domluvě. Je to nějak vždycky pro školy nebo tábory, když je jich větší počet, tak aby to člověk uhlídal a takhle, takže dopředu no.

Jan Turek: Jseš nějak proškolenej ohledně tý práce?

Brigádník 2: Máme vždycky od pani vedoucí i od pani Drábkový nebo nějakýho odborníka ze Správy CHKO nějaký školení několikahodinový, kde nám řeknou nějaký upgraty, nějaký základní informace o tom třeba co je novýho v rámci CHKÓčka, nějaký nový strategie turismu třeba, třeba kam posílat turisty, kde vlastně nemůžou napáchat škodu. Vlastně je cílem je, aby to, co je nedotčený, tak aby nedotčený zůstalo, takže tam úplně nechceme další lidi. Takže jako nějaký plán, kam posílat a kam neposílat.

Jan Turek: Takže to usměrnění pohybu návštěvníků tady po CHKO je takovej jeden z vašich cílů tady provozování toho Domu přírody?

Brigádník 2: Určitě. To je zejména... To je podle toho školení asi vyloženě hlavní cíl.

Jan Turek: Jaký vedle usměrnění toků návštěvníků sleduješ cíle tady Domu přírody nebo toho infocentra?

Brigádník 2: To usměrňování jsme si řekli. Pak za mě si myslím, že to tady hlavně buduje vztah k tý přírodě těch návštěvníků. Jednak dětí a jednak třeba i těch lázeňáků, kdy jim ho zprostředkovává ta expozice a ty exponáty. Věřim, že se tu podařila nastolit taková příjemná atmosféra, kdy těm lidem

dá pozitivní emoci a pozitivní zážitek z té expozice a že vlastně... myslím si, že je to důležitý u těch dětí, ale i u ostatních, že se tady vybudují k té přírodě ať už třeba třeboňský, ale i ke zvířatům a přírodě obecně vlastně nejen té třeboňský nějaký pozitivní vztah, takže třeba když potom někde uslyší ve zprávách, politice nebo někde o nějakých tématech, co se toho týče, ať už ochrana přírody a věci s tím související, tak věřím, že se o to budou víc zajímat, protože ten vztah k tomu budou mít třeba víc i díky téhle expozici vybudovanéj. Pozitivní.

Jan Turek: Myslíš, že ta současná expozice je tak koncipovaná, že k naplnění tohoto konkrétního cíle?

Brigádník 2: Věřím, že jo.

Jan Turek: Nemá třeba v souvislosti s tím nějaký nedostatky? Aby docházelo k naplňování tohoto cíle vybudování vztahu k přírodě?

Brigádník 2: Jako to se dá zdokonalovat do nekonečna. To se těžko konkretizuje.

Jan Turek: Nějaká věc v expozici, která se dá označit jako slabší část? Můžeš obecně klidně. Klidně mimo naplnění toho cíle.

Brigádník 2: Obecně jo... Tak jednak je to zastaralost. Byla by super aktualizace a nějaký obnovení. Třeba grafický. Kdyby na to byly finance. Hodně videí a fotografií, na kterých je to částečně založený ta výstava, tak že už jsou značně zastaralý a je to znát. Kdyby se udělaly nové fotografie na ty informační panely všemožný, to by bylo hodně znát. A jinak si myslím, že je škoda, že když je síť jiných Domů přírody a CHKÓček, že tady není ta propojenost s nimi, že tady máme ten jeden minipanel, kterej o těch ostatních Domech přírody a CHKÓčkách informuje a vlastně o tom projektu celkově a ten je umístěnej tak, že si toho lidi vůbec nevšimnou a vlastně zaměstnanec nemá čas jim tady x minut vysvětlovat, co to je, jak to všechno funguje, protože v sezóně, kdy je tady x lidí, tak by to všechno nestíhal, takže jakoby je hrozně škoda, že se nenaplní, že by se lidi dozvěděli o těch ostatních i o těch pasech cestovních. Ten koncept by byl mnohem úspěšnější, kdyby to bylo propojený líp. Tady ta návaznost na tu síť prostě chybí no. A je to škoda, že o tom ty lidi neví, protože pak by se vzájemně zvedla nějaká povědomost, zvědavost a podobně i o těch ostatních přírodních celcích v Česku.

Jan Turek: Co se týče té současné expozice, co se týče nějakého doplnění, předělání... ta koncepce tady těch pěti místností ti přijde v pořádku nebo by se tu mělo objevovat tematicky něco jiného než ty témata, který jsou tu komunikovaný? Je tu nějaký téma, který vyloženě chybí v souvislosti, že jsme v Domě přírody?

Brigádník 2: Určitě. Jako když to pojmu jako Krajina a lidé, tak mi to dává smysl. Jako to hospodářství, lázeňství a podobně. Asi mi tam ale chybí víc tý přírody. Tady se to ale trošku setkává s nedostatkem prostoru. Když je to ale Dům přírody, kterej by měl bejt zaměřenej na tu přírodu v těch souvislostech s tou lidskou činností jako je to hospodářství, lázeňství a podobně, tak je škoda, že tu není víc prostoru pro tu přírodu. Že vlastně jsou tam nějaký přírodní prvky. Škoda ale, že tam toho není víc. Třeba mi chybí nějaký prvky ochrany přírody. Že si z toho lidi nevezmou teda, jak se v tý přírodě chovat. Ať obecně nebo na Třeboňsku... a nějaký praktický poučení. Že třeba mi přijde, že teďkon, když odbočím, tak jsem v Budějčích teďka viděl nějaký informační panel u Vrbenskéjch rybníků. Kde vlastně informuje lidi, že čím maj a nemaj krmit kachny. Tak to třeba kdyby tady lidi z Třeboně viděli, tak by se asi hodně divili, protože jim tady hází pečivo, který pro ně není vhodný a podobně. Takovýhle různý praktický věci, jak se chovat v souvislosti s ochranou přírody, tak to by bylo fajn zabudovat. Celkově třeba poukázat na to, co v tý třeboňský přírodě není úplně dobře nebo čím by člověk třeba mohl pomoci. Ne jako jednotlivce, ale jako společnost. Co by tady třeba bylo vhodný za změny...

Jan Turek: Takže ty některý oblasti expozice nejsou úplně dobře komunikovaný z hlediska potenciálu pro ochranu přírody a krajiny tady Třeboňska?

Brigádník 2: Jo, třeba to lázeňství. To se dá komunikovat určitě jinak, nějak to rozvinout. Někaký zase poznatky, naučit to ty lidi o tý rašelině. Jak to funguje. Lidi tam vůbec neví souvislost s tou přírodou. To by se určitě dalo napojit nějak víc a víc v souvislostech. A hlavně třeba, proč a jak tu rašelinu, ty rašeliniště chránit.

Jan Turek: Ohledně propagace Domu přírody? Je podle tebe vhodná? Dobrá? Nebo jsou v tom nějaký slabý stránky taky?

Brigádník 2: To se musím chvilku zamyslet ty jo... všimnul jsem si jako velkejch snah o propagaci třeba v internetovym prostředí, na sociálních sítí a na webu města, protože jak je to městský částečně, tak na těch městských stránkách je ta snaha velká. Jinak mi přijde, že sem chodí málo těch lázeňáků. Takže tam určitě by si to lepší propagaci zasloužilo u týhle skupiny. Tam si nejsem teda jistej, nějak to tady nevedu a ani tu dlouhodobě nepracuju. Ale chtělo by to určitě víc zapojit ty lázně. Když už tu ty lidi jsou, tak aby se něco dozvěděli. Jinak je super spolupráce se školama. Ty sem chodí. Kromě těch lázeňáků vlastně přemýšlím, že sem nechodí Třeboňáci. Ty ani mnohdy netuší, že to tady je. Je to vlastně zaměřený hlavně na turisty, ale Třeboňáky to ani nenapadne. Je to škoda. Když už se tu dělaj akce, tak bych to tady asi líp prezentoval v Třeboni. Ty to fakt nenapadne. Paradoxně to bývá tak, že člověk v místě bydliště do těch památek nechodí. Třeba to nějak zkusit je zaujmout. Třeba se tu dozví něco, co neví.

Jan Turek: A propagace, co se týče tady orientačního systému? Nebloudí vám tu lidi?

Brigádník 2: Jo, tak to není úplně dobrý no. Ty lidi si kolikrát stěžují, že ten Dům přírody nemohli najít. A to je blbý že jo, protože to jsou lidi, který sem jsou cíleně. Hlavně tady kvůli tomu, že jsme v zámku je omezení, že tady třeba na cestě před vstupem nemůžeme mít ani takový to áčko, nic. To si myslím, že není dobře, no.

Jan Turek: Pak když už sem ty lidi přijdou, na co se tu ptaj u vstupu často?

Brigádník 2: Tak často se ptaj na praktický věci, kde najdou nějaký věci v Třeboni. Ať už je to záchod, zámek, informační středisko... dobrá restaurace a podobně. Málokdy na přírodní věci. To se pak ptaj, kde najdou nějaký konkrétní druh nějakýho zvířete nebo co tady je za stromy v parku a podobně. Většinou pragmatický věci.

Jan Turek: A když pak odcházej? Doptávají se třeba na něco, co v tý expozici viděli, slyšeli? Něco třeba nepochopili?

Brigádník 2: Protože tam máme konkrétní zvířata, různé modely a takhle, tak se často vyptávají, kde to konkrétní zvíře najdou. Obecně se ale neptaj, rovnou jdou pryč. Asi jim to tam nenavodí nějakou zvědavost nebo novú otázku, protože si myslím, že moc se neptaj no... není tam úplně probuzená zvědavost. Většinou odcházej, že děkujeme, nashledanou.

Jan Turek: A utrousí třeba nějaký komentář, ze kterýho by se dalo vyčíst, že si něco z tý expozice odnesli? Třeba sleduješ, že nabyli nějakou novou znalost?

Brigádník 2: Spíš to vypadá jen na ten pozitivní zážitek. Na pozitivní emoci z toho celku, že se jim tady prostě líbilo, ale nic hlubšího to není.

Jan Turek: Dá se vysledovat, jaký konkrétní části nebo prvky tý expozice je zajímavý nejvíc?

Brigádník 2: Určitě. Člověk, když hlídá, aby se ty exponáty nepoškodily, tak tam stráví dost času koukáním na to, co ty lidi dělaj. Ty rodiny, tak ty nejvíc zaujmou aktivity pro děti jako třeba chytání rybiček a rozpoznávání pak podle tvaru, který jsou dělaný částečně naučně, takže určitě aktivity pro děti. A pak ty zvířata vycpaný, ta poznávačka zvířat a asi pak ten strom taky pro děti. Takže tadyto asi jako nejvíc. Ostatní exponáty ty pak jak koho. Tam už je ten zájem asi pak menší. I ty panely toho textu jsou upozaděný. Lidi nevydávaj energii, aby si to četli. Táhnou hlavně ty exponáty a s těma videama je to taky trochu slabší.

Jan Turek: A všiml sis, že třeba ty videa si nějaká skupina návštěvníků pouští víc?

Brigádník 2: Ty videa si častějc pouští lidi, co nikam moc nechvátaj. Ty důchodci, lázeňáci. Ty jsou takový zvidavý, maj na to celý dopoledne, delší úsek. Lidi, co tu jsou na jeden den a maj v plánu spoustu dalších věcí, tak ty to prolítnou. Jde o to, s čím sem člověk jde. Pokud je zajímavý ty informace a chtěj se vzdělávat a studovat, tak ten čas na to daj. Ty, co se jdou jen podívat na exponáty, tak ty to jen proletí.

Jan Turek: Za mě je to všechno, já ti děkuju.

Brigádník 2: Taky.

Rozhovor s návštěvnicí Alenou, 28.10. 2021 před domem přírody u vodního prvku.

Jan Turek: Jak jste se o Domu přírody dozvěděla?

Alena: No my... Jirkovi rodiče jsou tady poblíž a znají to a že to je pěkný pro děti. A byli tady, myslím. Švagrová. A děti sem chtěly strašně moc, takže vlastně o tom věděly už děti, takže jsme tady hlavně kvůli nim.

Jan Turek: Z jakého důvodu jste zavítali na Třeboňsko?

Alena: Jedeme tudy na dovolenou, tak jsme se tu zastavili po cestě na dovolenou na návštěvu právě příbuzných.

Jan Turek: Když jste se chystali do Domu přírody, dal se tady snadno najít?

Alena: My to tu známe, takže jsme věděli, kde je.

Jan Turek: Takže už jste někdy tady v Domě přírody byli?

Alena: Ne, to právě ještě ne, ale chodili jsme vždycky tady kolem. Tak jsme si řekli, že se koukneme i dovnitř konečně.

Jan Turek: S jakým jste do Domu přírody vstupovali očekáváním, když jste se teda rozhodli, že se půjdete podívat?

Alena: Hlavně, že si děti užijou nějaký interaktivní věci ohledně přírody a tak. Takže spíš, že to bude zábava pro děti.

Jan Turek: A užily? Bylo to interaktivní podle vašeho očekávání?

Alena: Určitě, hlavně ty siluety těch zvířátek, tam si děti dost vyhrály a doufám teda, že si i nějaký ty zvířátka zapamatovaly, že to k něčemu bylo ta návštěva. Jinak to poslouchání těch nahrávek, to asi děti moc nezaujme no, to spíš pro dospělého.

Jan Turek: Co vás tam zaujalo?

Alena: Mně osobně se nejvíc líbilo to video na konci. Bylo to jako krásný.

Jan Turek: Koukala jste na mokřady nebo na výlov?

Alena: Na mokřady jsme koukali, protože výlov nám přišel takovej... Děti chtěly výlov, ale to jsme řekli, že ne.

Jan Turek: Jakej?

Alena: No radši jsme chtěli koukat spíš na tu přírodu.

Jan Turek: A dozvěděli jste se o té přírodě něco v tom filmu?

Alena: Bylo tam dost zajímavých věcí a zvířat, který bych nečekala, že tu jsou, a tak. Různý zajímavý druhy. Člověk zná takový ty normální druhy kachen, tak tam bylo třeba zajímavý, že jsou tady i jiný druhy, který jsem neznala, nevěděla jsem, že tu jsou.

Jan Turek: A víte, proč jsou právě tady?

Alena: No kvůli těm rybníkům právě asi, to tam bylo v tom filmu, že tam hnízdějí u nich.

Jan Turek: A dozvěděla jste se třeba i co je potřeba dělat, aby se tu těm kachnám dařilo?

Alena: No tak právě asi dbát na to, aby tu zůstala ta příroda nepoškozená. Hlavně kolem té vody, kde žijou, aby se tu zachovaly.

Jan Turek: A něco konkrétního, kdo a co tady dělá pro tu ochranu přírody?

Alena: No tak je tu nějak ta CHKO, ne?

Jan Turek: O její činnosti vám tady expozice něco napověděla?

Alena: To asi úplně ne. Ale možná je to tím, že jsem tady neposlouchala zdaleka všechno, ty nahrávky.

Jan Turek: Když se vrátíme do expozice... Bylo to tam jen o přírodě? Nebo jste se dozvěděla třeba něco i mimo téma přírody?

Alena: Čekala jsem, že to bude o přírodě, právě o těch rybnících a tak. Nepřišlo mi, že by tam bylo něco, co nebylo o přírodě. I když tam byla vlastně ta součást toho zámku, že tam byla ta chladárna, ale v té vlastně taky byla spousta zvířat navěšený, takže jako hlavně ta příroda.

Jan Turek: Stalo se, že jste v expozici něco viděla, co ve vás vyvolalo další otázky? Že třeba máte teď chuť, až přijedete domů, tak otevřít internet nebo knížky a něco si ještě k tématu dohledat?

Alena: Tak asi ne, takhle co tam bylo, tak stačilo.

Jan Turek: Četla jste si ty panely v expozici nebo i poslouchala ty videokiosky, o kterých jste vlastně říkala...

Alena: Jak panely, tak jsme si pustili to video. Bylo to pěkný. Děti to ale dlouho nebaví, tak si člověk musí vybrat, co chce.

Jan Turek: A děti si našly svoje? Když se sem tak těšily? Ještě něco kromě těch siluet zvířátek?

Alena: Jo, jim se líbí vždycky ty vycpaný jako takový ty krajiny s těma zvířatama, tak jsme si tam ukazovali zvířátka. A myslim, že to video se jim taky nakonec líbilo, že byly spokojený a to. Moc se jim nechce číst, ale ty videa jsou dobrý, jak říkám, spíš pro dospělé. A ty vycpaniny jsou asi pro ty děti nejlepší. Nikde moc jinde nemaj možnost takhle zblízka v přírodě ty zvířátka vidět, tak aspoň takhle.

Jan Turek: A koukly se děti do dubu? Našeptal jim svoje tajemství?

Alena: Jo, tak děti se tam vyřádily, to je pro ně jako prolezka taková.

Jan Turek: Víte, kde ten dub roste?

Alena: No, nevim. Asi někde tady na hrázi? Tam je plno dubů. Spíš jsem ale přemýšlela, jak ho sem dostali dovnitř.

Jan Turek: No byl rozřezanej. Pak ho zase složili vevnitř. A pochází teda z Branský obory tady kousek za Třeboní... Je něco, co byste se o Třeboňsku ještě dozvěděla a v expozici jste tu možnost neměla?

Alena: Já nevim. Já jsem všechno nestihla pročíst, tak nevim, jestli tam třeba není něco, co by mi chybělo. S těma dětma se to holt prochází rychle.

Jan Turek: Dozvěděla jste se něco konkrétního tady třeba o rašelině?

Alena: Tak to určitě. Že se tady dělá vlastně ta koupel rašelinová a že to konzervuje to dřevo, když je v ní vlastně dlouho ponořený třeba, pak nějak ještě ten likér se z ní vyrábí... Jinak asi nic.

Jan Turek: Víte, že Dům přírody vedle expozice nabízí i další činnost v podobě různých přednášek a exkurzí do prostoru CHKO? Třeba i komentované vyjíždky s ornitology...

Alena: No to nevíme, ale stejně bysme asi nebyli schopný toho využít, takže... Ono by to asi úplně nebylo pro děti.

Jan Turek: A kam se tady teda ještě chystáte s dětma na Třeboňsku?

Alena: No jdeme do toho domu toho Netolickýho a pak asi pojedeme. Jezdíme tady ale pravidelně. Byli jsme vloni tady na dovolený, takže jako plánujeme, že se sem ještě vrátíme. Jezdíme tu rádi i na kole. Hlavně teda na kole.

Jan Turek: Když se řekne Třeboňsko takhle... co se vám vybaví, že by tady mohlo být z pohledu přírody nejcennější?

Alena: No nejcennější. Nejcennější je podle mě vždycky ten celek, jak právě je tady ukázaný na těch rybníkách a co je na ně všechno navázaný. Vždycky jedna věc nemá smysl. Harmonie celku je důležitá. Když je to jako celá skupina věcí dohromady, která se podporuje, doplňuje, že je to to

nejcennější. Asi je třeba právě ty rybníky udržovat a ochraňovat právě, jak díky tomu, že tam pak žijou další zvířata.

Jan Turek: Jaký třeba zvířata?

Alena: No tak hlavně ten kapr (smích), to je tady takovej maskot. Ne, tak třeba i ty vodní ptáci právě že jo. Když ne ten kapr, tak ty vodní ptáci.

Jan Turek: A krále oblohy nad Třeboňskem znáte?

Alena: No jako toho orla myslíte?

Jan Turek: Jojo, orla. O něm jste se tu něco dozvěděla?

Alena: No tak koukala jsem, jak je velkej. Tam je přirovnání s tou postelí že jo, že má ty dva metry zhruba.

Jan Turek: A víte, kolik jich tu žije na Třeboňsku?

Alena: Tak to netuším. Asi jednotky ne?

Jan Turek: Říká se, že tak 10-15 párů...

Alena: Tak to bych neřekla, že tolik. Vidíte.

Jan Turek: Přišla byste třeba znova se tady podívat do Domu přírody Třeboňska?

Alena: Jo, určitě, časem sem zase zavítáme. Až bude Dorotka větší, až to zase bude mít nějakou přidanou hodnotu, to jí ta příroda snad bude ještě víc zajímat.

Jan Turek: A třeba do jiných domů přírody? Víte, že jsou po republice takhle návštěvnická centra v chráněných oblastech, právě domy přírody, jako je tady ten v Třeboni? Vy jste z České Třebové, tak tam je třeba nedaleko Dům přírody Litovelského Pomoraví v Horce nad Moravou...

Alena: Jo, tam to známe, v Litovli. A pak byla na zámku v Pardubicích expozice s vycpanejma zvířatama. Ta byla fajn, ale myslím, že už to zrušili. Tak tam jsme byli. A v Brně jsme to taky viděli něco takovýho.

Jan Turek: A návštěvu tady třeboňského domu přírody doporučíte známým třeba?

Alena: Jo, určitě, hlavně pro ty děti je to super, že tu něco uvidí. Hlavně ty zvířátka.

Jan Turek: Tak já vám moc děkuji!

Alena: Jasný, není zač.

Rozhovor s návštěvníkem Borisem, 27.10. 2021 v sále přírody.

Jan Turek: Jak jste se dozvěděl o Domu přírody Třeboňska?

Boris: No jsem tu v lázních a jednak teda kdykoliv někde jsem, tak se o spoustu věcí zajímám, neboť ve svém věku chodím na univerzitu třetího věku a druhak tam právě máme kurz, kterej se jmenuje Zoologie a botanika v exkurzní praxi. Na pedagogické fakultě. Takže mám vztah k přírodě, kterej se formoval už od dětství s tím, že mě vždycky zajímalo, co se jak jmenuje, kde to žije... a pak jsem to, že jo, říkal vnoučatům, když už pak měly zájem, kde co žije, no a na starý kolena se jakoby vracím k tomu, co mě těšilo.

Jan Turek: A o domě přírody jste se tedy dozvěděl jak?

Boris: Když jsem nastoupil do Aurory, tak jsem si vzal letáčky, který jsou tady okolo, kolem tohohle kraje a tam jsem si našel, že tady existuje tenhle dům přírody. Tak jsem si to samozřejmě dal do svého plánu, co tady budu dělat.

Jan Turek: A ten letáček byl přímo v Auroře?

Boris: Jo, ale byl to letáček přímo o Třeboni, rozumíte. Nebylo to vysloveně Dům přírody. A mohlo by tam ale bejt podle mého soudu.

Jan Turek: Ten dům přírody se dal v pořádku najít nebo jste třeba bloudil cestou?

Boris: Nebloudil jsem, ne.

Jan Turek: Co jste čekal, že tady uvidíte? Jaký jste měl očekáváníí?

Boris: Měl jsem velký očekáváníí, že se tu dozvím o stavbě rybníků, že se tu dozvím třeba o Zlatý stoce, ta je teda v tom Domě toho Štěpánka Netolickýho pojednána velice názorně a myslel jsem si, že i tady by se pojednávalo o tý věci. Třeba teď se zrovna vypouští Svět že jo, takže je to velice zajímavý vidět, jak se obnažujou ty břehy a teď třeba jít okolo že jo a koukat tam po těch stopách, co tam běhá a tak dále.

Jan Turek: Takže v tom směru byste expozici ještě doplnil o to rybníkářství víc?

Boris: Rozhodně si myslím, že by si to zasloužilo, protože tady je prostě historie třeba náznak, jak se to dělo, ale ty rybníky se zachovaly dodnes že jo. A určitě se změnilo já nevím, ošetřování třeba těch stok a podobně. I když teda smekám před tím, co dělali. Když třeba já nevím... jsem se dozvěděl, že břehy té Zlaté stoky 50centimetrovou vrstvou jílu vymazávali, aby ta voda nepropouštěla že jo. Určitě teda takový ty kroky v tom rybníkářství. To mě docela zajímá. A vlastně dneska co se dělá pro to, aby se ty rybníky a stoky zachovaly. Nějaká ta současná ochranná činnost.

Jan Turek: Co vás teda tady vlastně zaujalo?

Boris: No helejte, já si myslím, že jako lidi, ne že by teda úplně neznali přírodu, ale znají nanejvýš ty základní druhy. Třeba příklad holub hřivnáč, holub doubnák. Tak třeba si neplést takový věci. Žluna a žluva. Žluva je pěvec a žluna je šplhavec. Takovýhle. Třeba koukat, když jste třeba někde v muzeu že jo, tak tam ty davy že jo, jako paráda, tak tady si třeba můžete sednout. Co tady chválím, jsou ty židličky. Mně je pětadesát, a to tady člověka i když teda se jako utužuje, tak stát je namáhavý. Takže sednout si a v klidu si to tady ty texty projít, počíst, to je úžasný. Takže největší plus v tomhle muzeu, jsou ty židličky. (smích)

Jan Turek: Tak to mě velice těší a bude to těšit tady paní referentku Domu přírody, která je sem dala dodatečně nad architektonický návrh expozice, protože si všímala, že lidi si nemaj kam sednout.

Boris: Přesně tak.

Jan Turek: A dala je tu z vlastní iniciativy.

Boris: No pan architekt asi uvažuje v rámci čistoty svého architektonického řešení a nemyslí na lidi. To je to, rozumíte... vidění s klapkami na očích. Nemá přesah prostě no.

Jan Turek: Koukám, že jste tady strávil snad hodinu v expozici, dozvěděl jste se tu něco nového?

Boris: No tak především jsem prostě zůstal v úžasu nad způsobem vyměřování těch třeba stok jo. Že na celý tý dýlce stoky je spád kolem pár centimetrů jenom. Takže... a ukázala mi to tam ta paní. A musím ocenit, že to nebyl člověk, kterej jen prodává lístky a vybírá peníze, ale postaví vás před to průhledítko, veme tu tyč a teďka vám to ukáže...

Jan Turek: To ale teď mluvíte o Domě Štěpánka Netolického, ne?

Boris: Jo, Štěpánka Netolického. Takže tady třeba kdybych to moh nějak jo, aplikovat... Heleďte, kdo prostě z lidí v normální živý přírodě uvidí kukačku. Nikdo. Kdo vidí bukače. Nikdo. A já bych tady třeba študenta dal a řek bych „podívej se“, támhle sedí máma s dětma a teď na to koukají, tak kdyby přišel k nim a řek „drozd je toto, drozd kvíčala je toto“, jo? Rozumíte. To jsou nepatrný rozdíly. A jako objevovat to, to je to, co zajímá děti v určitým věku. A musí jim to někdo umět říct.

Jan Turek: Rozumím tomu tak, že vám tady chybí nějaký průvodce, který by vám nabídl nějaký komentář k expozici?

Boris: No nemusel by nabízet nic. Chodil by a viděl a říkal by, koukám, že vás zajímá tohle. Tak to je vydra, a to je ondatra a jak je poznám, jak je rozeznám. Nebo zejména v těch ptácích, který nejsou běžný. A pak k tomu člověk získá, řekl bych, až ochránářskej vztah. Rozumíte.

Jan Turek: Vy jste původně vzděláním a profesí zoolog?

Boris: Chlapče drahej, já ještě učím na pedagogický fakultě speciální pedagogiku. Učím ji... Nejdřív po listopadu v Praze a teďka ještě v Hradci Králové. A těší mě, velice mě těší, že Fakulta humanitních studií, jistě víte, jak se nazývá jinak.

Jan Turek: Všemožně.

Boris: Například?

Jan Turek: Fakulta Honzy Sokola nebo Fakulta hledající smysl třeba...

Boris: Přesně. Prostě, že je to fakulta, která hledá i jiná témata, než který tam jsou. Mně teda neskutečně vadí a vyloženě mě trápí, když třeba sociologové prohlašují za sociální konstrukt něco, co má biologickou povahu. Rozumíte. A teď prostě to, co se k nám valí z toho západu, jestli taková ta ideologie pseudohumanistická, tak to myslím si, že je cesta do pekel. Takže pokud někdo z fakulty, jako je vaše, dělá něco podobného, tak je to vděčný.

Jan Turek: Tak náš obor, ta sociální ekologie vyžaduje právě i nějakou základní znalost přírodovědy, aby to studium, ta věda mohlo být pojato komplexně. Nejde hovořit o ekologii z pozici společenského vědce, aniž bych aspoň lehce neměl ukotvení i v přírodní vědě.

Boris: A to je přesně ono. By mě zajímalo, kolik procent obsahu teda studia se týká přírodní věd.

Jan Turek: Tři semestry jednoho předmětu. Opravdu jen základ. Neřešíme organismy do hloubky, ale hlavně třeba ve vztahu k jejich prostředí, kde žijou, proč tam žijou, čím jsou důležití a proč je teda důležitý zachovávat prostředí, kde ten daný organismus žije. Takhle asi.

Boris: Víte, náš obor se taky neobejde bez medicínskejch vlastností. Člověk, kterej učí slepce, musí mít, vědět o vadách zraku. Před listopadem jsem dělal na tom nejposlednějším místě v Jedličkově ústavu v Praze a tam jsem pochopil, že nemůžu dělat speciální pedagogiku, když nebudu znát podstatu těch poškození. Prostě tyhle obory, který mají přesah, jo... helejte, medicína je jasná, práva jsou jasný. Já nevím, jazykověda taky. Strojař, taky jasný. Ale tyhle obory, co maj právě ten přesah... tam prostě to vyvážení, to o čem potom jako teda dáváte do vazby tu společnost, tak si myslím, že by mělo bejt podstatně hlubší. Proč jsem se na to ptal... protože poslední pan ministr, jak odešla Valachová, to byl psycholog, což to hodně vypovídá, tak nám zkrátil medicínský propedeutiky na šest procent. To je prostě sebevražda.

Jan Turek: Když se vrátíme k té expozici... Co vás tady zaujalo? Je něco takového? Vy jste hovořil o tom Domě Štěpánka Netolického, jak vám paní průvodkyně ukázala sklon Nové řeky... a tady u nás? Co vás zaujalo tady u nás?

Boris: Tady bych, třeba zrovna mě napadlo, jak jsou obrázky těch zvířat, aby to tam člověk přesně zasadil, tak by mě zaujalo, kdyby tam byly napsané rozdílly. Víte? Třeba u těch drozdovitejch, kdyby tam byly jasně vymezený prostě rozdílly nebo byly nějaký zajímavosti o těch zvířatech. Jak poznám prostě toho ptáka. Takhle když se o tom třeba nic zajímavýho nedozvím, tak těžko budu mít třeba jako dítě touhu to zvíře poznávat víc a třeba ho nějak chránit.

Jan Turek: Jakože myslíte, kdyby tam byly napsané nějaký typický znaky toho ptáka?

Boris: Jo. Jakože prostě silueta. Ta silueta je fajn. Ale dám příklad. Je tam ostříž a je tam, já nevím. Krahujec. Tak kdyby tam bylo, že třeba peří na nohou končí červeně. Stačilo by, kdyby to dali vedle sebe a tohle je ostříž. Tim ho poznáš. Pak je dobrá věc, protože většinou tuhle zvířenu ptačí vidíme v lednu, pokud vůbec. Takže já bych to obohatil o rozlišovací znaky. Dobrý třeba je pak u toho orla, že má rozpětí křídel 2 metry. To je fascinující, si myslím, právě třeba pro děti, že je to pak začne zajímat celkově ta příroda.

Jan Turek: A třeba tady sedíme u toho dubu, toho jste si jistě všiml. Víte odkud je?

Boris: Popravdě nevím přesně, ale řekl bych, že rostl na nějaké hrázi tady.

Jan Turek: To překvapivě ne, je tady z lesa za Třeboní. Ale nevadí, jdeme dál...

Boris: Vidíte, já bych myslel, že pochází z nějaké té hráze. A zase že jo, to bylo zajímavý, když řeknu, jak právě ti rybníkáři vysazovali ty duby na hráze, aby je zpevnili, to bych se taky třeba rád něco dozvěděl jako návštěvník, proč zrovna ten dub, jaký to mělo význam tam vlastně ty stromy takhle sázet.

Jan Turek: O dubech se bohužel nedozvíte tady moc, proč jsou na hrázích, ale třeba celkově ta expozice...je tady nějaká myšlenka, kterou jste spatřil a přijde vám řekněme načatá? Že teď přijdete domu a nějaký informace si dohledáte? Že tu něco zůstalo nakousnuto a hlodá to ve vás?

Boris: Přesně, co vám teďka říkám, že jo. Že můžu se kouknout na internet. Já jsem pořád stará škola, koukám do knížek. Já mám poměrně slušnou knihovnu, takže bohužel až se vrátím, což bude brzo, ale nemůžu tady teď hned. Takže si otevřu třeba dravce a teď si to tam budu porovnávat. Nebo vodní ptáky, že jo. Třeba mě velice překvapilo, tak daleko moje znalosti nesahají, jak ty některý vodní ptáci jsou droboučcí, což člověk by si myslel... a ono je to takhle mrňavý. Mě třeba mrzí, že spousta lidí, co jdou do důchodu tak začnou jet ten přístup „teď jsem senior a teď se o mě starejte“ což je špatně samozřejmě.

Jan Turek: Koukal jsem, že jste tady strávil dost času a poslouchal jste si ty videokiosky, zejména v tom sále přírody.

Boris: Ano.

Jan Turek: Zároveň jste četl i ty panely.

Boris: Jo, velice pěkný jsou ty možnosti u těch jednotlivých kójí si vybrat, ale zase jenom dám příklad. Písečné přesypy u Vlkova. Ty jsou původní. A zase to jsem zjistil! Ono jich je víc, to jsem nevěděl. A když už teda o těch přesypech mluvím, tak bych řekl, co to je, myslím, že ten u Vlkova znaj lidi co přírodě moc neholdují, protože se o tom občas něco i objeví... Tak já ho tam poznal že jo. Ale ty navátý písky jsou i jinde. Tak nemam třeba možnost jako člověk, co je tu v lázních a je tu o berlích chodit k tomu ty dva kilometry k přesypu. Rád bych se na něj podíval jinak. Třeba tady vevnitř aspoň, nějakou ukázkou přesypu.

Jan Turek: Co byste kromě přesypu rád navštívil na Třeboňsku?

Boris: No toho je... Já bych se toulal těma naučnejma stezkama. Šel jsem na konec Světa. Ono je tam teda pojednáno spíš pro děti že jo, hravě, něco málo se tam taky člověk dozví, ale jako to poznání na vás působí líp, když to vidíte na vlastní oči, než dvojrozměrně tady. Takže třeba nasát tu atmosféru lesa, kouknout se, jak se tvoří ta rašelina, jak vypadají stromy a jako ten ráz je teda ojedinelej, že jo, vodák to vidí, když pluje starou řekou a teď se musí proplétat, tak to vidí. A pak ta Nová řeka, to je jiný, že jo. A když pak jdete po svejch, to můžete kolem koukat... skvělý.

Jan Turek: Co tady považujete vlastně na Třeboňsku za cenné a je třeba to chránit? Řekla vám v tomhle smyslu expozice něco?

Boris: No ten krajinej ráz, jak se dochoval. Třeba ten cíp soutok Moravy a Dyje, tak tam bojujou s chybama hospodaření že jo, že musí ten lužní les uměle zavlažovat, aby moh fungovat. Kdežto tady to je! Tady jde hospodařit, a ještě tím pomáhat tý přírodě, že jo. Jako to bylo třeba za těch Schwarzenberků, jak je tady vedle. To je prostě až mě to zarazí... ještě jednu věc. Jsem tu byl v lázních, to je 28 let. Možná ani nemáte 28.

Jan Turek: Náhodou mám 28 úplně přesně.

Boris: (smích) A helejte ten rozdíl. Ani dneska to město není obestavěný halama, udržuje si svůj ráz. Historickej a lázeňskej. Na dnešní dobu výjimečný. Jak dneska všude prodávaj ty pozemky na nejrůznější podnikatelský záměry...

Jan Turek: Vy jste z Prahy? Ptal jsem se?

Boris: Z Prahy. Bydlím v Praze a jezdím do toho Hradce.

Jan Turek: Takže ten krajinej ráz...

Boris: Už od těch pradávnejch dob, když se vytvořily ty přesypy, že jo a pak teda ta Lužnice, která mezi náma, nebejt těch moudrejch lidí... to si ten Štěpánek vymyslel. Nebo Nová řeka, aby se Rožmberk neprotrhnul... a to, že to nebylo zničeno prostě... když se kouknete na Chlumecko, tak Perštejnové kolem Labe, to se, že jo, otáčí do pravýho úhlu v Pardubicích na západ, tak tam to přetíná Opatovickej kanál, kterej byl pro tu soustavu rybníků. A jsou vysušený... a tady to je! Takže ta Třeboň je neskutečná. Ještě ta kombinace lázeňství a historie. Krása.

Jan Turek: Ještě bych se zeptal zpátky k těm živočichům... Který tady na Třeboňsku považujete za významný a typický?

Boris: A jako ptactvo nebo hmyz třeba?

Jan Turek: Jakýkoliv.

Boris: Tak to pak určitě ti dravci, že tu hnízdí v takovym množství, to teda klobouk dolu, že se tu dokážou uchránit, když jim hážou ty návnady. Ten orel je neskutečnej.

Jan Turek: Víte, že dům přírody pořádá i exkurze do krajiny Třeboňska nebo různé přednášky? Zúčastnil byste se?

Boris: To nevím. Ale určitě, kdyby to bylo před pár lety, tak zmermomocnim vnoučata a jedem. I když jsem chodil do Sokola a cvičil na sletu, tak se mi zhoršil ten zdravotní stav toho pohybového aparátu, je to trošku složitější, ale přemýšlím nějak se domluvit s tou lékařkou... jak to narafičit, abych tady dostal ty lázně ještě.. (smích) Jak jste mi řek, že se dělaj ty exkurze...

Jan Turek: Dělej, čas od času... Kdyžtak koukněte na web, ten máte tady na letáčku...v lastně znáte ten Dům přírody jako tokový? Ten program?

Boris: Ne.

Jan Turek: No vlastně Agentura ochrany přírody a krajiny zřizuje v chráněných oblastech pod názvem právě Dům přírody takováhle návštěvnická centra, která návštěvníkům přibližují právě ty cennosti vždycky tamní přírody a krajiny v tom území, co je tam typické, třeba i nabádají návštěvníky, jak se v té přírodě chovat.

Boris: Jo, ještě jedna věc. Dospělej člověk, že jo, se třeba často chová, promiňte mi, jako prase. Třeba táta je zvyklej že jo, odhodit ty špačky, nebo flašku zmačkanou. A nejlepší je, když ty děti jsou na to háklivý, když toho tátu upozorní, že to se nesmí. Na dospělýho člověka, když mu to řekne vlastní dítě, tak to je nejlepší možnost, jak ovlivnit to jeho chování. Myslim, že hlavně přes ty děti v tomhle vede cesta. Já to řeknu na příkladě. Moje vnučka, když jsem s ní poprvé byl v lese, tak když viděla mravence, tak fůj! A já povídám, no podívej, vždyť to je zvířátko, který taky chce žít. Podívej, jak tady

pracuje. A vytáhnul jsem kapesník a dal ho na mraveniště. Zvednul jsem a ho a přivoň. No a rozumíte, ta kyselina mravenčí, to byl úžas prostě. A ten vztah se okamžitě změní. K tvorečku, kterýho by zašlápla.

Jan Turek: Myslíte, že když tady do expozice přijdou děti, tak že to na ně může mít podobný vliv, jako vy, když jste dal vnučce k nosu kapesník?

Boris: To se mi nezdá. To byste tady musel mít třeba, já nevim... s prominutím brouzdaliště. Vlastně jsme na Třeboňsku, tak proč tady krucifix není teda jezírko s rašelinou, ať to tady okusej. Jedině tak si myslím, že je možný vytvářet k tý přírodě vztah.

Jan Turek: Návštěvu domu přírody byste i tak doporučil?

Boris: Určitě. Co jsem řekl, tak jsou nějaké moje nápady, které jsem řekl v nejlepší víře a vůbec to nesmazává to, že je to tu velice přínosný.

Jan Turek: Já vám mockrát děkuju za rozhovor.

Boris: Rádo se stalo a já jdu rychle, protože máme v Auroře večeři. Je to na směny, pořád je plno, mám přidělený nějaký čas, ten musím stihnout, jinak budu hlady.

Rozhovor s návštěvnicemi Verčou a Petrou, 27.10. v místnosti věnované rybníkářům.

Jan Turek: Jak jste se dozvěděly o Domu přírody?

Petra: Šly jsme náhodou okolo.

Jan Turek: Jinak jste vůbec netušily, že nějaký Dům přírody tady je?

Petra: Ne.

Verča: Ne, ne.

Petra: My jsme byly na obědě a že se půjdeme ještě kousek projít, fakt to byla náhoda, vůbec jsme netušily, že tu něco takovýho je.

Jan Turek: V Třeboni jste za jakým účelem?

Petra: Na prázdninách, my učíme obě.

Jan Turek: Jinak jste odkud?

Verča: Z Prahy.

Jan Turek: Chtěl jsem se zeptat, jestli jste neměly problém dům přírody najít, ale to asi ve vašem případě není úplně směrodatný.

Petra: No víte, co nás nalákalo? Jak je venku ten vodopádek, ty kamínky a taková ta cestička těch vod, tak to nás zaujalo už z dálky, tak jsme se šly podívat, co tu je. Vidíme ceduli a kolegyně říká: „jdeme dovnitř!“

Jan Turek: A víte, co představují ty cestičky vod?

Petra: Říkaly jsme si, že se na to zaměříme, až půjdeme ven, že se koukneme napřed dovnitř a pak si prohlédneme pořádně, co je to tam před tím. Takže nevíme, ale zajímá nás to právě.

Jan Turek: Tak se pak klidně koukneme spolu ven, já vám to tam ukážu.

Verča: Tak jo, super!

Jan Turek: S jakým očekáváním jste vstupovaly do Domu přírody, že tu uvidíte nebo se dozvíte?

Petra: Ty jo... Já jsem žádný očekávání neměla. Zaujal mě strom.

Jan Turek: Strom? Ten dub myslíte?

Petra: Jo, ten, jak byl vidět hned od kasy, tak jsem si řekla, že to tam může bejt hezký.

Jan Turek: Pošeptal vám svoje tajemství?

Petra: (smích) No tak nahlídla jsem lehce...

Jan Turek: Víte, odkud je?

Petra: On nevyrostl tady? (smích)

Jan Turek: Je tady z lesa z bývalé vlastně obory kousek za Třeboní.

Petra: Ne, já si dělám legraci. Ale nevím, odkud je.

Jan Turek: A když jste si teda řekly „hele půjdeme do Domu přírody“, když jste šly náhodou kolem, co vás k tomu přimělo jít dovnitř?

Petra: Ryby jsem čekala asi. Třeboň, takže ryby.

Verča: Jo, ryby! Rybník... jojojo, jsme viděly ty videa, takže super.

Petra: Jo jo! Asi tak no.

Jan Turek: Co vás tu zaujalo nejvíc?

Petra: Mě rozhodně nejvíc ty zvířátka.

Verča: Umělý.

Petra: No umělý... oni jsou asi vycpaný, ne?

Jan Turek: Jo, to jsou vycpaniny. Ale nebojte, nebyly vražděny, jsou to zdechlíny. Poznávaly jste je podle těch siluet?

Petra: Ale jo, tak trochu jsme koukly, je to moc hezky je to udělaný, hlavně teda spíš pro děti. Je to fakt věrohodný a já se přiznám, že jak jsme švihly tím učitelováním, tak jsme si představily takovouhle expozici, že by se to moc líbilo dětem a už mi to evokovalo úplně „tak jedeme děti“. A hezky by se jim na tom dalo ukázat, který zvířátka tu kde žijou a že je máme chránit a tak.

Verča: Jojo a pracovní listy.

Jan Turek: Co učíte?

Verča: My máme první stupeň.

Petra: A zrovna máme podzim a zvířátka teď, tak fakt se to jako hodí.

Jan Turek: Říkáte pracovní listy a ukázat kde zvířátka žijou a že je máme chránit. To se tu děti dozví myslíte?

Petra: No to asi úplně ne, vidíte. Ale tak to bysme si pak řekli ve škole. (smích)

Jan Turek: A vy jako dospělí, dozvěděly jste se tu něco nového o přírodě?

Petra: Jo, mě hrozně zaujalo třeba to video o tom výlovu. Jsme byli hrozně zklamaný že ten výlov tady nevidíme i kvůli koruně to jsme se dočetly, že není letos pro veřejnost, ale no... jako... zajímavý to bylo a netušila jsem, že je to taková práce. V dnešní době jsem si říkala, že to bude už nějak zmodernizovaný a rychlý jako a obdivuju ty rybáře.

Verča: Jo, hm, dělej to pořád postaru a myslim si, že je to hrozně hezký a myslim, že každěj člověk, kterej je Čech, že by se toho měl aspoň jednou zúčastnit. Mi to přijde jako hroznej zážitek.

Jan Turek: Říkaly jste, že vás zaujaly hlavně ty zvířátka. Víte třeba takhle po shlédnutí expozice, jaký zvířátka jsou tady pro Třeboňsko typický a jinde třeba nejsou?

Petra: Ryby?! Tak ale ty jsou asi všude. I když asi ne tolik, jako tady.

Verča: No tak to určitě...(smích)

Petra: Ryby... ty jo Třebňsko... nevim, tak je tu zámek tak bych řekla i vysoká? Srnky, jeleni... daňci, mufloni. Když je tu zámek, tak tu asi bude obora. Ty Schwarzenberkové že jo, jak tu měli to hospodářství, tak pak je dávali támhle do lednice. (smích)

Verča: U toho rybníka pak kachny že jo a spousta toho ptactva, to ten rybník přitahuje. To jsme viděli v tom filmu, vid'?

Jan Turek: V jakém filmu?

Verča: No tam na konci v tom kině jsme koukali na ten film o těch zvířatech tady.

Petra: Jojo, ten byl teda moc hezkej mimochodem. Já bych řekla kromě kaprů vysoká a asi ty kachny. Divoký kachny a tyhlety ptáci... ptáci u těch rybníků.

Verča: Já asi kromě kapra nic nedám.

Jan Turek: A co třeba tady krále oblohy nad Třeboňskem?

Verča: Jakej král? Nějakej ten Rožmberk? (smích)

Jan Turek: (smích) Ne, myslím orla, tomu tady říkáme král oblohy.

Verča: Jo král oblohy! Jsem právě nevěděla, co myslíte.

Jan Turek: V pořádku, já se omlouvám. Dozvěděly jste se o něm něco?

Petra: No ten byl tam vycpanej ne? Velikej.

Jan Turek: Jo, to je on. Víte, kolik jich tu žije?

Verča: Ty jo.. třeba 10?

Jan Turek: Říká se 10-15. ..No nebojte, já vás rozhodně nechci zkoušet. Co jste si prošly tu expozici, vzbudila ve vás nějaký zájem o něco? O nějaké téma? Budete si třeba teď doma něco k tomu tématu dohledávat?

Petra: Nevim, jestli doma, ale koukala jsem, jak je tady chladírna, kde se jako chladily ty...a četla jsem, že je tady zámek a že to byla jako lednice pro kuchyň, tak určitě co, tak prohlídku zámku a zjistit, jak ten zámek vypadá vevnitř. Kouknem teda na zámek, když už jsme viděly, jak vypadá chladírna. Ta touha vidět ten zámek.

Jan Turek: No a kromě zámku? Kam se ještě chystáte? A třeba nejen ve městě ale i tady v okolí.

Verča: To rašeliniště máme v plánu asi.

Petra: Asi obejít ten rybník. Svět je to?

Verča: Jo, Svět je to.

Jan Turek: A rašeliniště jaké?

Petra: Někde tady bylo, ale nevím, jak se jmenuje. Jsme tu jen do pátku, tak co stihnem, tak stihnem no.

Jan Turek: A proč zrovna rašeliniště? Něco jste se tu o něm dozvěděly, co vás tam láká?

Verča: No, osahali jsme si kmen, jak je tvrdej (smích)... ne, tak je to zajímavý, jak ta rašelina to zakonzervuje. U nás kolem prahy myslim nic takovýho není. Les, louky známe, tak třeba se kouknout na něco jinýho, jsme mysleli.

Petra: No a že ta whiskey se tu z ní dělá.

Jan Turek: Je něco, co byste se rády o Třeboňsku dozvěděly a expozice se tomu nevěnovala? Něco třeba o tý zdejší přírodě, kterou právě u Prahy nemáte, jak říkáte?

Petra: Ty jo tak, to mě nic nenapadá.

Verča: Ne.

Jan Turek: Znáte vůbec ten program Dům přírody?

Petra: Ne.

Verča: No tím, že jsme tady náhodou, tak ne.

Jan Turek: Tak jsou to návštěvnická centra, která jsou v posledních letech budována po celé republice s cílem přiblížit návštěvníkům vždycky v tom daném chráněném území tamní přírodu a třeba vysvětlit, proč je hodnotná, co je pro ni typické. Kolega vám pak moc rád dá letáček, kde můžete domy přírody navštívit.

Petra: Jo, tak super.

Jan Turek: Víím, že jak jste z Prahy, tak vedle je Český kras, tam se teď chystá expozice Domu přírody u Koněpruských jeskyní.

Verča: Aha, tak to jo, to nás zajímá. Pojedem vid' pak?

Petra: Jo určitě, protože tohle je strašně hezký. Mně se to jako líbí no.

Jan Turek: A víte po navštívení expozice, co je tady na Třeboňsku vlastně nejcennější?

Verča: Nejsou to právě ty rybníky?

Petra: Mě taky právě napadá, že ten rybník. Je to tím známý a žijou kolem ty ptáci.

Verča: Je to s tím spojený. Jakože ty plochy, ty rybníky a všechno okolo s tím pak souvisí.

Petra: Jo no. A jsou tu hodně pohromadě, hodně jich tu je, tak asi když se řekne Třeboň, tak to asi každému vyskočí.

Jan Turek: Dozvěděly jste se tu, co je třeba dělat pro ochranu třeba těch ptáků? Jejich stanovišť?

Petra: No... to asi úplně ne. Ale tak třeba je nerušit asi, nekřičet v lese.

Jan Turek: Já myslím, jestli tady jste se o té ochraně něco dozvěděly.

Petra: No to asi úplně ne, asi jsme to třeba přehlídly, nevím.

Jan Turek: Poslouchaly jste ty panely tady? Nebo spíš jen četli popisky?

Petra: Něco málo, no. Tady ten krajní, ale tam je toho víc no... jsme koukali jen to jedno vid'?

Verča: Jo no.

Jan Turek: Doporučily byste návštěvu tady domu přírody známým, že se tady něco dozvedí o Třeboňsku?

Petra: Stopro. Já třeba protože tady tyhle sítě, jsme spojený i s rodičema, tak dáváme třeba, kolegyně mě asi napodobí brzy, dáváme typy rodičům. Kam na výlety, prázdniny, uděláme fotku nebo natočíme video, aby věděli až příště pojedou, aby to našli a mohli se podívat. Takže jako za mě jako typ pro rodiče super pro učitelku. A ve škole máme takovou nástěnku, tak to tam šoupnem a můžou sem jet, je to tu fakt hezký.

Jan Turek: Já vám mockrát děkuju.

Petra: Není za co.

Verča: Taký děkujem!

Rozhovor s návštěvníky Janou a Pavlem, 30.10.2021 v místnosti věnované rybníkářům.

Jan Turek: Jak jste se dozvěděli o expozici Domu přírody?

Jana: Tak my už sem jezdíme mnoho let, vždycky jsme tu byli ze svými dětmi, teď jsme tu sami takhle spolu. Z Kladna jsme. Tak já nevím... z publikací, z tisku.

Jan Turek: Z tisku? Z jakého?

Jana: No, co jsou tyhle ty, já nevím, časopisy.

Pavel: No já si našel na tabletu něco, nějakou reportáž na internetu.

Jan Turek: V Třeboni jste na dovolené?

Jana: Takhle. Na turistický malý dovolený. Jak by se řeklo... na víkendovém pobytu. Takhle. Dneska se tomu tak říká, že jo.

Jan Turek: Když jste šli do Domu přírody cíleně tedy, dal se v pořádku najít.

Jana: Jasný, bez problému

Pavel: Jojo, našli jsme ho, jak vidíte.

Jan Turek: S jakým jste vstupovali očekáváním? Co jste čekali, že uvidíte, uslyšíte?

Pavel: Já jsem si to tak nějak představoval takhle, že by to mohlo bejt a opravdu mile mě to překvapilo.

Jan Turek: Překvapilo? Co vás překvapilo? Když jste měl ta očekávání...

Pavel: No, jak to tu bylo hezký.

Jan Turek: Sedíme tady u toho dubu. Víte, odkud je?

Pavel: No někde z tý obory tady, ne?

Jan Turek: Přesně tak. Roste tam takových víc, šli byste se tam třeba podívat?

Jana: No rádi, my nejradši všude, ale už nemáme moc čas.

Jan Turek: Já jsem sledoval, že pozorně posloucháte všechny videokiosky...

Pavel: Jo, člověk si z toho něco pak odnese no.

Jan Turek: Co si odnášíte konkrétně?

Jana: No toho je hodně, všechno bylo zajímavé. Ať je to voda...

Pavel: Ten Štěpánek Netolickej...

Jana: Co jsme tu za tři dny prožili, tak jsme i tady viděli. Takhle bych to řekla. Výlov jsme viděli, ptáky, rybníky, louky – to, co jsme včera prošli asi deset kilometrů, šli jsme ze Staré Hlíny do Třeboně, což bylo nádherný.

Pavel: Mě teda zaujalo... to, že stoka je dlouhá, to jsem věděl, ale že je jenom třicet tři metrů ten spád, to jsem zjistil až tady teď.

Jan Turek: A víte, jakou tady ta stoka plní funkci?

Pavel: No právě napájí celou tu soustavu těch rybníků, že to je jeden funkční celek.

Jan Turek: A z hlediska přírody tady... Dozvěděli jste se tu, jakým je tady ten celek, jak říkáte, přínosem?

Jana: No, jak říkám, všechno to, co jsme viděli... bysme vlastně nemohli vidět nebejt těch rybníků. Ten výlov, ptáci nad těma rybníkama... to by bez těch rybníků nebylo.

Jan Turek: Ohledně toho, co jste viděli nebo se dozvěděli. Přijde vám, že nějaký téma zůstalo tak načatý, že teď přijedete do Kolína a budete si o tom ještě nějaký informace třeba v knížkách nebo na tabletu dohledávat?

Pavel: Na Kladno.

Jana: No my poslouchali úplně všechno tady ty videa. Takže co jsme chtěli vědět, tak víme vlastně všechno. Všechno tam bylo.

Jan Turek: I o dalších biotopech tam bylo? Nejen o těch rybníkách?

Jana: Určitě, ty rašeliniště jsme poslouchali, vid'. Pak ty písky nějaký u toho Vlкова, zase co tam žije.

Jan Turek: Co konkrétně ty rašeliniště? Co jste se tu o nich dozvěděli?

Jana: No tak jak ta rašelina vzniká, že konzervuje to dřevo a vlastně jak je důležitá tady pro ty lázně.

Jan Turek: O další činnosti kromě expozice víte? Dům přírody kromě expozice nabízí i různé třeba cyklovýjíždky komentované ornitologem nebo různé přednášky v Domě Štěpánka Netolického. Víte o téhle možnosti?

Jana: Víme a na jedné přednášce jsme byli, jak to mám říct? Před osmi nebo takhle... pět let..

Pavel: No, pět let je to, Neolickýho no.

Jana: No, tam byla no, přednáška. Tak to jsme taky viděli.

Jan Turek: Takže i tenhle formát je pro vás zajímavý?

Jana: Ano.

Pavel: Tak člověk pak třeba v tom terénu se toho ještě víc dozví že jo. To je ještě pak lepší jak tady.

Jan Turek: Kam se ještě chystáte podívat?

Pavel: No my teď odpoledne odjíždíme domu.

Jan Turek: A do budoucna? Říkáte, že na Třeboňsko jezdíte pravidelně, tak který lokality byste do budoucna rádi viděli?

Pavel: Takhle. My už sem jezdíme asi..

Jana: Mnoho let no, takže dvakrát do roka a vždycky nějaký úsek projdem, že jo.

Pavel: Ať je to Schwarzenberská hrobka třeba nebo...

Jana: No a teď bysme si chtěli ještě projít právě kolem toho Vlkova, jestli nám zdraví dá, takhle to musíme říct u nás už.

Pavel: Jo no, na ty přesypy, písky.

Jan Turek: A to je lokalita, kterou znáte už déle nebo jste se od ní dozvěděli právě tady v Domě přírody?

Pavel: No tady jsme o tom poslouchali, jak to tam vypadá, ale jinak známe no. Samozřejmě. Už teď jsme si říkali, jestli to nevezmem tam, nakonec zvítězila ta Stará Hlína.

Jan Turek: Co vám tady na Třeboňsku přijde cenné? Co jste se třeba v té expozici dozvěděli, že by se mělo chránit?

Pavel: No jako mně se vybavuje nejvíc rybníkářství.

Jana: Rybníkářství, ano.

Pavel: Protože to je tady silně rozšířený, že jo a..

Jana: Třeba při té procházce to bylo nádherný. To jsme šli kolem těch rybníků že jo, z té Starý hlíny do Třeboně, to bylo krásný.

Jan Turek: Všímali jste si i nějakých živočichů cestou?

Pavel: Jo, právě ty ptáci že jo na těch rybníkách, to bylo úžasný.

Jan Turek: Který vám tady pro Třeboňsko přijdou typický? Ty živočichové. Nebo nějaký konkrétní? Jaký živočich se vám vybaví po návštěvě Domu přírody právě, když se řekne Třeboň?

Jana: Já nevím, když jsme sem jezdili za těch zimních nebo podzimních.. tak já mám ráda třeba ty volavky, když jsme chodili na Opatovickej rybník.

Jan Turek: Jezdíte sem i z důvodu pozorování právě toho ptactva?

Jana: No ne, i ta krajina. Máme tu atmosféru tady rádi. Takhle to řeknu.

Jan Turek: V expozici jste se dozvěděli něco nového o konkrétním živočichovi?

Jana: No to asi o tom orlovi támhle, je fakt obrovskej, když ho člověk může vlastně vidět takhle zblízka, ač teda jenom vycpanýho.

Jan Turek: A třeba něco o konkrétní ochraně toho orla?

Jana: Tak to nevím... Jako kdo ho tu chrání?

Jan Turek: Třeba. Třeba kdo a jak to dělá.

Jana: Tak to nevíme no... ty víš?

Pavel: Taky ne. Asi jenom, jak je velikánskej jsme si tam přečetli, když roztáhne křídla.

Jan Turek: Víte, kolik jich tu žije těch orlů na Třeboňsku?

Pavel: No určitě málo.

Jan Turek: Říká se, že do patnácti...Sem do expozice Domu přírody Třeboňska byste ještě někdy přišli?

Jana: Určitě.

Pavel: No, určitě, hlavně ji doporučíme našim mladejm.

Jan Turek: A do jiného Domu přírody? Znáte nějaké jiné? Co to ten dům přírody je?

Pavel: No to nevíme.

Jan Turek: No to jsou v posledních deseti letech budovaný návštěvnícký centra chráněných oblastí, který maj návštěvníkům právě přibližovat vždycky tu konkrétní...

Jana: Přírodu a krajinu.

Jan Turek: Přesně tak. No tak jestli vy jste z Kladna, tak můžete, pokud budete mít zájem zavítat třeba na Křivoklát nebo do Českýho krasu, kde se teď takovej dům má budovat u vstupu do Koněpruskejch jeskyní a do budoucna v Brdech taky.

Pavel: No je to zajímavý, protože se člověk dozví určitý věci, který třeba neví, že jo, no.

Jana: No a je to krásně udělaný i s těma jak se to jmenuje.. tabulkama, abych to nějak nazvala. Tady to bylo pěkný. No a třeba ty Brdy, to bych chtěla, to jo. Tam to nemáme moc prochozený, vid'?

Pavel: Jo, to by šlo no, Brdy.

Jan Turek: Tam snad to má otvírat už příští rok v lokalitě Tři troubky.

Pavel: No, tak zjistíme a pojedem.

Jana: Si na vás kdyžtak vzpomenem, když nám to vyjde.

Jan Turek: Já vás dál nebudu zdržovat, jsem rád, že se vám tu líbilo, děkuju vám moc za rozhovor a užijte si tu zbytek pobytu.

Jana: Moc se nám líbilo, i to povídání s vámi bylo příjemný.

Rozhovor s návštěvníkem Rostislavem, 30.10.2021 v prostoru pokladny DP.

Jan Turek: Odkud jste se dozvěděl o Domu přírody?

Rostislav: Noo... Spíš jsme hledali na internetu, co je tu všechno k vidění a toto bylo jedno z těch věcí, co jsme našli, ale ocitli jsme se tady hlavně, že nás vypráskali, že v 15:30 byla poslední prohlídka zámku, tak jsme trošku byli rádi, že tady je to otevřené dýl. Takže vlastně je to náhoda.

Jan Turek: Za jakým účelem jste tady na Třeboňsku?

Rostislav: No turisti. My jsme tu nikdy nebyli, tak jsme se sem přišli podívat na návštěvu.

Jan Turek: Jste tady na kolech?

Rostislav: Autem.

Jan Turek: A pak teda mimo to, že jste přijeli autem, chodíte tady po Třeboni? Nebo i po širším okolí?

Rostislav: No chodili jsme tady jako spíš jen po Třeboni. Je to ale tím, že máme málo času. Jinak bychom asi navštívili tu chráněnou krajinnou oblast a hlavně ty rašeliniště.

Jan Turek: Odkud jste?

Rostislav: Z Brna.

Jan Turek: Když teda neklapla ta prohlídka na zámku a skončili jste tady, s jakým jste vstupovali očekáváním? Můžete i vy kluci říkat.

Rostislav: No? Jaký jste měli očekávání, borci?

Jan Turek: Co jste čekali, že třeba uvidíte?

Syn: Nějaký... stromy! A tak.

Jan Turek: A viděls tu nějaký strom?

Syn: Jo, támhleten.

Jan Turek: A podíval ses dovnitř?

Syn: (stydí se)

Rostislav: No koukli jste ne? Dovnitř... Teda já mám srovnání s tím, co máme v Moravském krasu a tam to teda hodně je jako z té geologie. To tady moc nebylo.

Jan Turek: A chybělo vám tady něco ohledně té geologie?

Rostislav: Tak to nedovedu posoudit. Aspoň něco by tu ale mohlo být, protože je to zajímavý, kdy to tady vzniklo vlastně všechno. Asi to bude zase něco jinýho tady právě geologicky než v tom Moravským krasu, ale určitě taky zajímavý.

Jan Turek: Když se ještě vrátím k tomu dubu. Víte odkud je?

Rostislav: No ty tu rostou na těch hrázích ne? Tak asi z nějaké té hráze?

Jan Turek: Je tady z Branské obory, nebo teda obora už tam není, je to normálně les. Kousek za Třeboní. šel byste se tam třeba kouknout s klukama na duby?

Rostislav: No to už asi ne, my už máme nějaký plán, že, borcí a musíme taky domu. Ale tak jindy, proč ne. Takhle mimo sezónu je to skvělé, že tu není tolik lidí. Jsme tu byli před lety v létě a teda, masakr.

Jan Turek: Hodně turistů?

Rostislav: No hlavně na těch kolech že... to jsme chodili tady a pořád jsme se museli vyhýbat někomu, teď takhle na podzim je to mnohem lepší tu.

Jan Turek: Něco novýho jste se tu dozvěděl? Co jste dřív o Třeboňsku nevěděl?

Rostislav: Jo, jak vzniká ta rašelina, to je zajímavý. Jednak je tam to povídání a jednak je to na té tabuli jedné.

Jan Turek: Kterou myslíte tabuli, jestli dokážete popsat?

Rostislav: Jej, no tam vedle té prsatice, tak tam je jakože o tom, když se pak jde k těm zvířatům... A teda taky jsme si sáhli na tu mumii no... že? Borcí?

Jan Turek: Je tu něco třeba, co vás zaujalo tak, že si o tom doma budete ještě něco třeba doma dohledávat?

Rostislav: Jo, tak jako zaujalo mě, že jsou tu ty rašelinný lázně, protože to jsem nevěděl. Ale že bych teda úplně si to hledal dál, to ne. Ale zaujalo mě to, protože bych to nečekal úplně tady. To asi tak no.

Jan Turek: Co se týče další činnosti Domu přírody... Vy vlastně znáte ten v Moravským krasu. Účastnil jste se tam někdy nějakého programu i mimo tu návštěvu expozice? Jsou různé exkurze do přírody nebo přednášky i tady v Třeboní...

Rostislav: Tak kdybych tu byl třeba na týden, tak určitě. My to máme vyloženě jako takovou víkendovku. Ale asi by to nebylo špatný. Samozřejmě.

Jan Turek: Do té přírody jste se moc nedostali?

Rostislav: Ne, jenom tady u rybníka hlavně a po městě. Ale škoda, ty rašeliniště nás lákaj. Snad příště.

Jan Turek: Takže hlavně ty rašeliniště.

Rostislav: To jo, ale tak jak je tady vidět taky i ty ptáci, a i to rybníkářství, ono je to všechno propojený i s tou činností toho člověka. Tak ono není špatný, když by tady někdo chytřej byl a v tom terénu nám to vysvětlil.

Jan Turek: Určitě. Tak můžete sledovat web dumprirody.cz, tam je vlastně kalendář, kdy se co děje. V létě je toho docela dost pak. A jsou určitě programy i pro děti poučný. Když se řekne Třeboňsko, co vám tady vlastně přijde cenné, že je to třeba chránit?

Rostislav: Jo, tak to asi je ta krajina. Ta je právě zajímavá s těma rybníkama, to jako rozhodně a možná ty ptáci. Vlastně všechno, co souvisí s tím rybníkářstvím, tak si myslím, že na to všechno je třeba navazovat tu ochranu. Možná i ta architektura, co tady je třeba na tom panelu. To selské baroko, že.

Jan Turek: A pak ještě jakej živočich vám pro Třeboňsko přijde typickej? Kterej je tady spjatej s tou krajinou?

Rostislav: No tak jako to je ten kapr že jo. Ale jestli chcete nějakýho luxusního hmm, tak to je ten orel.

Jan Turek: A dozvěděli jste se něco o orlovi?

Rostislav: No napřed, že tu nebyl, pak že přijel tady. Pak v roce 86 nebo 4 nebo tak nějak a od té doby už tady nějak je a má rozpětí křídel obrovský, ale nikdy ho nikdo neviděl.

Syn: Jo, ten má křídla jako postel!

Rostislav: Je to tak. Ještě nějaký zvíře vás zaujalo, borci?

Druhý syn: Mě ta štika.

Rostislav: Jo ta štika, ty ryby ty jsou jako dobrý no. Kluci tam lovili, vid'?

Jan Turek: Návštěvu Domu přírody byste doporučil s tím, že si člověk odtud něco může odnést?

Rostislav: Jo, tak určitě, já bych ale ocenil víc pro ty děcka. Je zaujaly ty rybičky tady, tak jako nějaký blbosti tady. Strašně ty děcka přitáhnou a mají z toho obrovskej zážitek a třeba se i něco dozví o té přírodě a získaj k ní nějakej vztah. A nemusí jít o žádnou vědu. Nějak to vymyslet nebo se nechat inspirovat. Nebo pro školy kdyby tu byly nějaký pracovní listy s nějakějma úlohami třeba, jak vznikaj ty rašeliny, a tak.

Jan Turek: To tady máme pak, když přijdou školy, tak pro ně jsou pracovní listy támhle..

Rostislav: Jo, super, to si pak děcka odnesou i něco víc, než jen fakta. Že to chce ten aha moment.

Jan Turek: Koukám, že kluci už chtěj jít, tak já vlastně mám všechno a děkuju vám.

Rostislav: Jo, si to užijte tu diplomku.

Rozhovor s návštěvníkem Lubošem, 28.10.2021 v místnosti rybníkářů.

Jan Turek: Jak jste se dozvěděl o existenci Domu přírody?

Luboš: To je dobrá otázka, možná už jsem tu byl i někdy dřív, ale stejně jsem na to zapomněl. Takže teď jsme šli prostě jenom okolo zámeckým parkem. Nějak dřív jsme o něm nevěděli asi. Prostě jsme ho potkali.

Jan Turek: A jste odkud?

Luboš: Z Prahy.

Jan Turek: A tady v Třeboni jste za jakým účelem?

Luboš: Víceméně jako turisti...

Jan Turek: Na podzimní prázdniny s dětma?

Luboš: Asi tak.

Jan Turek: S jakým očekáváním jste do domu přírody nakonec vstupovali? Když jste se teda rozhodli vstoupit při procházce zámeckým parkem. Co jste čekal, že uvidíte, uslyšíte?

Luboš: Máme rádi přírodu obecně jako celá rodina, takže se rádi podíváme, jak je to koncipovaný a jestli máme nějaký očekávání, tak to těžko říct, ale asi bych řekl, že nás takovýhle expozice nikdy nezklamou. Ty vycpaný ptáčci, to u nás má vždycky úspěch.

Jan Turek: Je to to, co vás tu zaujalo nejvíc? Nebo co vás tady zaujalo?

Luboš: No, tak to je dobrá otázka. co nás zaujalo? „co nás zaujalo“? (radí se s manželkou) No ten film byl určitě zajímavější. (shlédli Rok v krajině mokřadů) Ale teda mně se líbí hlavně to široké spektrum, co tady je. Že to má širokej záběr, že tu je opravdu ledacos. Nemusíme do muzea, tady je to v takovém hezkým aranžmá a ještě se leccos zajímavýho dozvíme.

Jan Turek: Jak jste říkal, že máte rádi přírodu, tak tady je to o přírodě dostatečně, aby jste našel potěšení?

Luboš: No tak není to tu právě jen o přírodě. Zrovna tady koukám, že je to i o tý související technice toho rybníkářství, tady zase je nějaká kuchyně, slatinná lázeň, takže dobře, není to jen o přírodě, ale jo, tak přírodě je tu věnovanej asi docela hezký prostor a jenom jestli můžu odbočit, tak jsme si vzpomněli... Jsme byli v určitém domě přírody někde v Příbrami, kde měli akvário s nějakýma žabkami, což bylo docela legrační. To jsme nečekali, to nás tam překvapilo, takže ano. Svým způsobem sem člověk vstupuje s očekáváním – co když tam bude akvárium s nějakým živočichem. Ale

úplně nemusí bejt, chápu, že je to zase jinej typ domu přírody. Ale zase nevím, jestli tam někde nemaj stanici nějakých mladých přírodovědců, který tam každej tejden čistí žabí akvário, tak to asi není úplně předmět tady tohohle...

Jan Turek: Takže do jistý míry zklamání, že tady není nějaký prvek v podobě třeba toho akvária s živým živočichem?

Luboš: Tak jako nevadí, my jsme zase takový, že zase půjdeme někam jinam, kde zase uvidíme něco jinýho, takže jsme i tady spokojený. Ale vždycky kde je něco živýho nebo nějaká přírodnina, která se dá osahat, tak je to fajn. To hlavně ty děti naučí pak nějak se v tý přírodě orientovat. Zase ale dobrý, že to všude není to samý. Že každá ta expozice je koncipovaná nějak jinak. Pokud to nebudou nějaký plastový dinosauři nebo něco takovýho, tak vždycky budeme asi spokojený, bude to v pořádku a asi to splní naše očekávání o přírodě.

Jan Turek: Sedíme tady u toho dubu. Víte, odkud je?

Luboš: Počkejte, to tu píšou ne asi, na tý cedulce.

Jan Turek: Je tady kousek za Třeboní z Branské obory.

Luboš: No. Popravdě. Nevěděl jsem. Ale ten je teda popravdě impozantní, to muselo bejt taky zajímavý ho sem dostat určitě.

Jan Turek: Dostávali ho sem po kouskách, byl vlastně rozřezanej. Do tý obory byste se třeba chtěl podívat?

Luboš: Ale jo, tak proč ne, tady je všude hezky. Ale samozřejmě řešíme pak časový možnosti.

Jan Turek: Poslechli jste si i nějaký videokiosky nebo jste si jen četli ty panely? Koukám, že jste strávili v expozici celkem dost času...

Luboš: Tak dali jsme si jeden kiosek tady, vytření ryb někde do kýble a smíchání jiker a mlíčí bylo velmi intenzivní. Ale aspoň jsme se zase něco dozvěděli o tom rybníkářství. Ono se toho s dětma víc nedá. Oni si tu lovili ty rybičky, ale tak taky u toho nevydrží dlouho.

Jan Turek: A dozvěděl jste se tu něco o přírodě Třeboňska? Třeba i mimo toho, jak vypadá ten výtěr do kýble?

Luboš: Tak koukal jsem tak zběžně, tak možná bych se něco ještě víc dozvěděl, kdybych tu čet a poslouchal všechno. A když tak koukám tady znova tak jak to říct... Tak jestli to má reprezentovat vyloženě to Třeboňsko, tak to mě ani nenapadlo. Já to bral tak jako obecně, dobře, něco tu bude, s tím, že to přesný očekávání člověk nemá, máte ale pravdu, měl jsem si už u dveří uvědomit „aha, to

je zasvěceno jako konkrétně Třeboňsku, nebude tu vycpanej slon a myslim si, že je to koncipovaný příjemně. Nic mi tu asi nechybí, je super, že to někdo spáchal tady třeba tenhle modýlek toho kmene, tý výpustní roury, je to hezký.

Jan Turek: Máte ohledně toho, co tu právě vidíte nebo jste slyšel chuť si ještě nějaké informace dohledat? Třeba doma si otevřít internet nebo knížky a doplnit si povědomí o tom, co tady bylo nakousnuto?

Luboš: Tak třeba k těm zvířátkům asi ne, těm docela fandíme, tak o těch asi víme i bez ohledu na tu expozici. Já nevím, možná by mě víc zajímalo a asi se na to číhnu kolem té slatinné lázně, tam jsem zvědavější z čeho to vlastně je, jak to vzniká, to vlastně netuším. Co se týče přírody tak si člověk řekne oukej příroda, tu vidíme pravidelně, tak to pro nás asi tak nový není, takže to příliš otázek nevznese. Asi mi tu ale třeba chybí u těch zvířátek doplnění, kde se tady na ně vlastně můžu podívat. Třeba kde je tu někde u rybníka nějaká pozorovatelná kachen nebo třeba poláka choholačky. To by tu bejt mohlo. Ale otázku nějakou k tématu celkově nemám.

Jan Turek: Když jsme u toho poláka choholačky, jaké živočichy je tady pro Třeboňsko typické podle vás a jestli jste se o něm tady něco dozvěděl?

Luboš: Tak kapr samozřejmě, ale to je houby živočichy.

Jan Turek: Tak to je naprosto plnohodnotnej živočichy.

Luboš: Jo, ale z hlediska ochrany přírody asi... kapr je spíš invazivní druh. Ore! Ore! (vykřikuje manželka z povzdálí) Jo, nás láká ore! A ten tu ale tak žil naposled za knížete Rožmberka, ne? Tam bylo že jo, to srovnání s tou postelí, jak je obrovské. To by bylo určitě dobrý sem na Třeboňsko toho orla zase dostat.

Jan Turek: No ne, ty tu jsou, tady jsou hnízdiště. Třeba budete mít štěstí a orla uvidíte. Dozvěděli jste se tu třeba, jak toho orla v přírodě chránit?

Luboš: No popravdě, nějaký konkrétní kroky asi... nevíme.

Jan Turek: Vlastně kam se tady ještě chystáte?

Manželka: my se chystáme na tu stezku naučnou kolem Světa.

Jan Turek: Takže jenom tady v okolí? Do nějakých vzdálenějších lokalit toho území?

Luboš: No jsme tu jen na krátko, tak stejně asi nic nestihnem.

Jan Turek: Víte, že právě tady do prostoru CHKO dělá Dům přírody i exkurze s průvodcem? Třeba ornitologem... Nebo různé přednášky tady v Třeboni o přírodě Třeboňska? Kdyby byl čas, šli byste?

Manželka: no to určitě, kdyby byl čas.

Luboš: Pozorovat to ptactvo ideálně. A kdyby nám k tomu někdo něco řek, ukázal třeba, kde sledovat, tak to by bylo super úplně. To asi bývá mezi lidma populární ne? Vidět tu přírodu v akci takhle venku.

Jan Turek: Jo, lidi choděj rádi, to určitě. Tak třeba v létě se vám poštěstí taky, až zase budete mít cestu. Ještě tady k té expozici... on ten Dům přírody totiž není obecný výraz pro expozice o přírodě. Jsou to expozice zřizované Agenturou ochrany přírody a krajiny, právě v některých a do budoucna ideálně všech CHKO a jejich cílem je právě informovat návštěvníky o tom, v čem je to daný území cenný. Vy jste z Prahy... tam se třeba bude otvírat teď v Českém krasu snad nebo můžete vyrazit i kousek na Blaník... Láhalo by vás to?

Luboš: Jo, jasně, to my fakt rádi, tak díky za tip. Když tam nebudou ty plastový dinosauři, ale opravdová příroda, tak to vždycky rádi.

Jan Turek: Tady ta příroda byla? Návštěvu našeho třeboňského domu byste doporučil?

Luboš: Jo, tak pro lidi s děckama určitě, bez děcek spíš doporučím, ať tady vyrazej do přírody přímo radši, tady je to spíš tak pro ty děti.

Jan Turek: Jo? Vidíte vlastně tady tu přírodu okolo Třeboně cennou, co by tady mělo být předmětem ochrany?

Luboš: No tak jistě.

Jan Turek: A čím cennou?

Luboš: Určitě jako ten celek. Jak je ta krajina zkomponovaná s těma rybníkama, že jo vlastně asi. Co tady ty rybníky přitahovaly pak všechno a jak to funguje jako celek.

Jan Turek: Ne naopak, tohle jsou úplně v pořádku věci. Však i právě dost konkrétní. Koukám, že děti už jsou na odchodu, tak je nebudu dál trápit a mockrát vám děkuju!

Luboš: No my děkujeme.

Rozhovor se Zdeňkem a Jiřinou, 30.10.2021 v zámeckém parku.

Jan Turek: Jak jste se o Domě přírody dozvěděli?

Jiřina: No, my jsme byli na náměstí v informačním středisku a vzali jsme si tam plánek města, ve kterém jsme našli dům přírody. V tom plánu je to zakreslený jako jedna z pamětihodností.

Jan Turek: Odkud jste?

Jiřina: Z Plzně.

Jan Turek: A v Třeboni jste jako turisté?

Jiřina: Jo, pěší turistika.

Jan Turek: Ten Dům přírody se dal snadno najít?

Jiřina: No tak teď jsme tu šli kolem a říkáme si, hele to je ono, tak jsme tu.

Jan Turek: S jakým jste vstupovali očekáváním, že uvidíte, uslyšíte... o čem jste předpokládali, že to tady bude?

Jiřina: My jsme předpokládali, že to bude zaměřený na to rybníkářství tady. Protože jinde, v žádné části republiky jsme se vyloženě s tím rybníkářstvím nesetkali v takové formě jako je to tady na Třeboňsku. Takže jsme se pídili po nějakých informacích dalších a tím jsme přišli na ten dům přírody.

Jan Turek: A to očekávání, že se něco dozvíte o rybníkářství tady bylo naplněno?

Jiřina: Řadu věcí jsme se dozvěděli

Zdeňk: Novejch, který jsme neznali

Jiřina: Který jsme neznali. Jednak ty tři významný stavitele a jednak mě osobně zaujalo vlastně systém hospodaření, který tady zavedli Schwarzenberkové vlastně v tom lesním hospodářství, na polích, rybníkářství... že byli velice pokrokový a zachovali tady tu přírodu pro další generace.

Jan Turek: Koukal jsem, že jste hodně poslouchali ty kiosky...

Jiřina: no právě tam to bylo. Musíte si tam vybrat, máčknout, a to se tam právě dozvíte. Chce to pustit si to video a pak si tam číst ty titulky, co tam jsou.

Jan Turek: A o tý přírodě Třeboňska jste se něco dozvěděli?

Jiřina: No já osobně jsem po tý přírodě moc nešla, ale spíš mě zajímalo to rybníkářství, protože to je pro nás věc neznámá.

Jan Turek: A nemůže to rybníkářství mít právě nějaký vliv tady na tu místní přírodu?

Jiřina: A právě jo, že jo. Nebejt těch rybníků, tak tu není to, co tu je. Ta příroda právě kolem nich.

Jan Turek: Víte třeba... Řekla vám expozice, co se tady dělá pro ochranu rybníků a té přírody kolem?

Jiřina: Tak asi ten lov ryb by neměl být tak intenzivní, ale jestli tam někde o tom bylo, to jsem si nevšimla teda. Možná nějaká ta nahrávka. Nevím.

Jan Turek: bylo tam něco, co zůstalo jako téma třeba jenom nakousnutý a vyvolalo ve vás zájem, že si třeba doma teď ještě informace k tomu dohledáte? Koukal jsem, že jste si tady vzala letáček o Zlaté stoce...

Jiřina: Zlatá stoka, no.

Zdeněk: Byli tam takový základní informace k té Zlaté stoce, no tak jsme řekli, zkusíme zjistit co nejvíc. Byl tam důvod vlastně, proč ta stoka byla vybudovaná, k čemu byla využívána.

Jiřina: Je to technicky zajímavý, protože na té délce... prostě to převýšení těch třiatřiceti nebo pětatřiceti metrů, a přitom to dovede napájet nebo i vypouštět ty rybníky v podstatě.

Jan Turek: Přišli jste hlavně jste říkali na to rybníkaření, něco o tom se dozvědět. Měli jste nějaký otázky k tomu, na který vám expozice odpověď nedala?

Jiřina: No asi ne... Asi ne. Asi jsme byli spokojený s tím.

Zdeněk: Byli jsme spokojený. Hlavně je to velice hezky udělaný.

Jiřina: Jo, je to hezky udělaný.

Zdeněk: To uspořádání...

Jiřina: Jo, to uspořádání, to oživení těma obrazovkama, ukazují tam třeba ty postavy, můžete vlézt do toho dubu a tak.

Jan Turek: Jo, ten dub je skvělej, ten mě tady taky baví. Víte odkud je?

Jiřina: No tady asi někde starej z těch hrází?

Jan Turek: Nene, je tady z obory kousek za městem. Je jich tam víc, doporučuju se podívat.

Jiřina: No to my rádi, tak děkujem. Jak že se to jmenuje? Kde to je?

Jan Turek: Branská obora. Tady hned dva kilometry zhruba, když pojedete po hrázi Světa jako na Nový Hrady, tak popravu asi za ty dva kilometry.

Jiřina: No tak děkujeme.

Jan Turek: Pak o další činnosti Domu přírody kromě týchle expozice,...

Zdeněk: Nevím, nevíme.

Jan Turek: Tak jsou různé komentované vycházky tady do CHKO, různé přednášky o zdejší přírodě a krajině. O takovejhle program seznamující s třeboňskou přírodou byste třeba měli zájem?

Jiřina: Takhle. My jsme o tom nevěděli, že tady něco takovýho je a jsme tu jen krátkou dobu. Takže jsme si udělali takovej program na povšechní seznámení se s oblastí Třeboňska a předpokládáme... chceme se sem ještě někdy vrátit na další pobyt.

Jan Turek: Kam byste se pak konkrétně chtěli podívat tady po Třeboňsku?

Zdeněk: Všude.

Jiřina: Tady je toho tolik, že jednak se můžete zaměřit na ty rybníky, kde většina z těch rybníků má svoji naučnou stezku nebo přírodní rezervaci. Myslím si, že je tady na co koukat.

Jan Turek: máte spojený Třeboňsko s nějakým konkrétním živočichem? Kterej tu žije a je takovej typickej a o kterym jste se tu třeba něco dozvěděli?

Jiřina: Tak to je jasný, co je Třeboňsko ne?

Zdeněk: Kapr.

Jiřina: Kapr! Ale dneska mě ráno zaujalo, když jsme při snídani, koukáme na rybník svět, jak se tam rvali mezi sebou kormoráni. To byl zážitek, protože ty tam dělali takový dílo na tom rybníce, že mě to zaujalo.

Jan Turek: Takže i to vodní ptactvo?

Jiřina: No prostě je to tady hezky všechno pohromadě.

Jan Turek: A ne teda venku, ale tady v expozici jste se něco dozvěděli o nějakém živočichovi?

Jiřina: Jo, tak to pak asi o tom Orlovi, jak tam byl ve vitríně. Že funguje jako zdravotní policie. (smích).

Jan Turek: Víte třeba kolik tady těch orlů žije na Třeboňsku?

Jiřina: No málo určitě. Třeba dva, tři páry.

Jan Turek: Říká se mezi 10-15. Znáte ten program dům přírody celkově?

Jiřina: Ne.

Jan Turek: Jsou to v posledních deseti letech budovaný návštěvnický centra v chráněných územích, který mají za úkol přibližovat lidem tu danou přírodu a krajinu vždycky, ve kterých jsou.

Jiřina: No to neznáme.

Jan Turek: Vy jste z Plzně, tam třeba máte teď v okolí ve Slavkovském lese na Kladský a nebo v Klenci pod Čerchovem Dům přírody Českého lesa.

Jiřina: No my se pohybujeme spíš na Šumavě

Zdeněk: Na Šumavě no.

Jiřina: A tam jsou ty informační centra taky takový. Na Kvildě, pak tam jak jsou tam ty kameny... ježiš, jak se to tam jmenuje. Jak tam chodíme na čokoládu... (směje se a očekává pomoc manžela)

Zdeněk: Nevím.

Jiřina: No tam je to krásný. Ale nevíme, že by to byli Domy přírody.

Jan Turek: No ty na Šumavě nejsou no součástí té sítě.

Jiřina: Ale pak něco takového dělají v Brdech ne? Na těch Třech trubkách.

Jan Turek: Jojo, to bude Dům přírody Brd.

Zdeněk: Tam jezdíval Masaryk.

Jiřina: Tam je to krásný, bojím se jen, že to bude trochu z ruky. Tam se nesmí autem. Od nejbližšího parkoviště je to 3 km. Dá se to dojít, ale lidi si dneska bez auta ani neuprdnou. Tam jenom ty cyklisti. Lidi v takovémhle množství jako je tady, tam nebude. Protože jsou líní. Leda ta cyklostezka naláká lidi. Jezdí tam hodně lidí z Plzeňska i z Prahy.

Jan Turek: No a vy byste o tu návštěvu expozice měli zájem? Třeba i na základě tady vaší návštěvy v Třeboni?

Jiřina: Určitě! Když někde jsme, tak se právě nejdřív o tom něco dozvědět.

Jan Turek: Tady ten náš Dům přírody ve vás vyvolal...

Zdeněk: Moc hezký!

Jiřina: Moc hezký.

Jan Turek: Za mě je to všechno, co jsem potřeboval, mockrát vám děkuju.

Jiřina: My taky děkujeme

Rozhovor s návštěvníky Tomášem a Gabrielou, 28.10.2021

v promítacím sále po skončení promítání „Rok v krajině mokřadů“.

Jan Turek: Jak jste se o Domě přírody dozvěděli?

Tomáš: Na internetu.

Jan Turek: Přímou na webových stránkách domu přírody?

Tomáš: My jsme asi hledali, než jsme sem jeli, jestli nejsou nějaké výstavy zajímavé na zámku a teď já si vlastně nevzpomenu.

Gabriela: Myslim, že to bylo na nějakém tom portálu, takový to itrebon nebo jak.

Jan Turek: Za jakým účelem jste v Třeboni?

Gabriela: Jeli jsme si odpočinout na dva dny, nějaká masáž, večere, ryby (smích) a tak.

Jan Turek: A jste odkud?

Tomáš: Z Nymburka.

Jan Turek: Chodíte tu jen po městě a okolí nebo i dál do nitra tady té chráněné oblasti?

Gabriela: Ne, ne, právě jen tady ve městě.

Jan Turek: Dal se ten dům přírody v pořádku najít?

Tomáš: No my jsme ho nehledali, my jsme tady prošli z náměstí tím průchodem, dali jsme se doleva, že se vrátíme na to hlavní nádvoří a koukáme, že tady je ten profil Nový a Starý řeky a řekli jsme si aha, tady je ten vstup, ale fakt jsme na něj spíš tak náhodou narazili.

Jan Turek: S jakým jste vstupovali očekáváním, že uvidíte, uslyšíte...?

Tomáš: Asi v podstatě s tím, co jsme viděli. Prostě krajina, příroda, něco i k tomu chovu ryb samozřejmě detailnějc. Jakoby jak to probíhá samo o sobě.

Jan Turek: No a splnilo to vaše očekávání?

Gabriela: Určitě. Mě teda překvapilo, jak je to hodně interaktivní, že... To jsem byla ráda, protože hodně výstav je takových čtecích, když to tak řeknu.

Tomáš: Přesně. Nějaký tabule se spoustou textu, který, než člověk přečte, tak je půlnoc.

Gabriela: No no no, takže tady se mi strašně líbilo, jak jsou ty videa a ty exponáty. To je super. To se nevidí tak běžně.

Jan Turek: Něco konkrétního vás zaujalo?

Gabriela: Já jsem asi spíš na ty zvířata, mám ráda přírodu, takže mně se líbila tady ta poslední část i s tou teda jakoby ukázkou, jak to může vypadat, takže...

Tomáš: Mně se líbilo na začátku, jak se vlastně chovají ty ryby, ne každý si to úplně dokáže představit, jak to funguje, že je to vlastně roční záležitost nebo dvouletá.

Gabriela: Jo, to je vlastně pravda. Jak ten chov přímo vlastně probíhá.

Tomáš: No a s tím spojený, jak ty předci byli racionální. Ne jako my dneska. Že prostě potřebovali, aby fungovala krajina nějak, že potřebovali jídlo, protože to nebylo jak dneska že jo. Oni toho jídla tolik neměli, takže skloubili tu potřebu toho jídla s tou přírodou, aby prostě to fungovalo.

Jan Turek: Je tu něco v expozici, co ve vás vyvolalo nějakou otázku? Že si třeba nějaký informace doma dohledáte?

Tomáš: No... mně přišlo vtipný, nebo vtipný... zajímavý vlastně, jak ty známý rybníkáři byli z Kolínska, což je kousek od Nymburka v podstatě a že vlastně před lety jsme tam měli taky vlastně velký rybníky nebo jezera a ty už nejsou. Tam jsou vlastně pole a pastviny. Takže vlastně tam teče hodně řek a ty rybníky tam v minulosti byly taky, tak si vlastně představuju, jak to tam asi vypadalo, že jestli jako tady. Jenom by mě zajímalo, z jakýho roku je teda to video? (myslí Rok v krajině mokřadů) ´

Jan Turek: 2004.

Tomáš: To je starý právě no, je to vidět.

Jan Turek: Něco, co jste očekávali, že se dozvíte a nebylo tu?

Gabriela: Za mě asi ne.

Tomáš: Za mě taky asi ne.

Gabriela: No právě jakože ty očekávání nebyly moc konkrétní. Řekli jsme si jako jo, fajn, půjdem se podívat, oba máme přírodu rádi, tak že se kouknem, co tady máte. Takže jako naopak jsem byla příjemně překvapená na to, kolik tady toho je a jako že bych měla nějakou jakože pocit, že tady toho nebylo dost, tak to určitě ne.

Jan Turek: Máte rádi přírodu, říkáte? Konkrétně o tý místní Třeboňský jste se něco dozvěděli teda?

Gabriela: Jo, určitě. Hlavně právě o těch rybnících a hospodaření co se jich týče, že ta jejich existence tady tý přírodě právě prospívá. Tý pestrosti její.

Tomáš: A já si ještě myslím, že... jakože ta expozice není nějak jako obrovská. Někdy procházíte spoustou sálů a člověk pak se trošku ztrácí. Tady to bylo hezky oddělený, jakože strukturovaný jo. Napřed tam byly ty rybníky, potom ten život a ta příroda vázaná na ty rybníky a že člověk se v tom neztratí.

Gabriela: Noo...

Tomáš: No, protože spíš se věnuješ tomu exponátu víc, než když jich máš sto a nevíš, kterej si vybrat že jo.

Jan Turek: Takže tu velikost expozice hodnotíte jako optimální?

Tomáš: Jo.

Gabriela: Hm, jo.

Tomáš: Jak toho není tolik, tak jsme právě krásně prošli všecko.

Jan Turek: Nahlídli jste i dovnitř do dubu?

Tomáš: No to úplně ne, to je asi spíš pro děti, ne?

Jan Turek: Tak můžou určitě i dospělí. Víte odkud sem ten dub byl dopraven?

Tomáš: No z nějakýho lesa tady. Je tam ne, že není přímo od rybníka, jak by se asi mohlo zdát.

Jan Turek: Víte i o další činnosti, kterou tady dům přírody pořádá? Jsou to třeba exkurze do chráněný oblasti, třeba s ornitologama, různé přednášky, ukazují lidem ptactvo, jsou to i cyklovýjízdky komentovaný...? Měly byste do budoucna o takovej program zájem?

Gabriela: Já si myslím, že jo, že určitě. Jako asi jsme o tom nevěděli, ale...

Tomáš: Jo, do tý přírody, proč ne. Na těch kolech třeba i. To je pak takový opravdovější ještě než procházet tady expozicí.

Jan Turek: Kam se vlastně chystáte ještě podívat? Někam do prostoru CHKO?

Tomáš: No nikam, my už se ráno vracíme domu. Jsme se tu tak procourali kolem rybníka, došli jsme k tý hrobce.

Gabriela: Jo, asi tak no. Kdybychom zůstávali delší dobu, tak bysme si to naplánovali toho i víc třeba i do tý přírody, ale tohle byla taková rychlovka no.

Jan Turek: Když se řekne Třeboňsko, představíte si, co je tady cenné? Co tady má hodnotu?

Gabriela: Tak asi systém těch rybníků, jak jsme říkali už.

Tomáš: No jasný, ta rybníční soustava.

Jan Turek: Dozvěděli jste se tu třeba konkrétně, jaké živočichy je tu typické třeba a stojí za pozornost z hlediska ochrany?

Tomáš: Ryba.

Gabriela: No... jestli se ptáte z hlediska ochrany, tak já jsem spíš nevěděla, že je tu ten orel. Ten určitě nějakou ochranu potřebuje, těch bude málo.

Tomáš: To je pravda no. A že se tu daří těm vydrám. Právě jsem se ptal, jak je starý to video, protože ono za dvacet let se mohlo leccos změnit třeba ohledně toho výskytu vyder.

Jan Turek: Třeba ten orel. Víte kolik jich tu žije na Třeboňsku?

Gabriela: No právě jsem myslela, že tu nežije vůbec, tak mě to překvapilo. Ale kolik, tak to nevím.

Jan Turek: Říká se, že tak mezi deseti, patnácti. Dozvěděli jste se tu, jak se konkrétně ty vydry a orli chrání? Co se dělá pro to, aby se jim tu dařilo?

Tomáš: No... tak to popravdě nevím.

Gabriela: Ani já teda.

Jan Turek: Ten Dům přírody jako ten program znáte?

Gabriela: Ne.

Tomáš: Taky ne.

Jan Turek: To jsou vlastně návštěvnická centra v posledních letech budována ve většině CHKO v Česku, který mají za cíl právě referovat návštěvníkům vždycky o té tamní krajině a přírodě. Šli byste takhle do nějakého ještě na základě návštěvy tady Třeboňského?

Gabriela: Jo, to určitě, stoprocentně.

Tomáš: Určitě

Jan Turek: A tu návštěvu tady třeba toho třeboňského byste doporučili?

Tomáš: Jasný.

Gabriela: Já taky určitě, bylo to fajn.

Rozhovor s návštěvnici Eliškou, 27.10.2021 v sále přírody.

Jan Turek: Jak jste se dozvěděla tady o expozici Domu přírody?

Eliška: No asi z internetu.

Jan Turek: Přimo z těch webových stránek toho Domu přírody nebo z nějakých reportáží, z médií?

Eliška: Nenene, já jsem se koukala na typy na výlety s děckama, jsme šli vlastně kolem Světa, jsme si s Dubulíkem pak prošli Třeboň a tam vlastně byl odkaz i na ten Dům přírody.

Jan Turek: Odkud jste?

Eliška: Z Brna

Jan Turek: A na Třeboňsko jste přijela...?

Eliška: Na dovolenou, na podzimní prázdniny s dětmi.

Jan Turek: Ten Dům přírody se dal tady v prostředí Třeboně najít?

Eliška: Jo, určitě.

Jan Turek: Neměla jste problém.

Eliška: Ne, rozhodně ne.

Jan Turek: S jakým jste vstupovala očekáváním do Domu přírody, že zde uvidíte nebo zažijete?

Eliška: Tak... ani nevím. Něco se dozvědět a spíš se podívat, jak je to tu udělané. Lákali i na děti, že je to tu zajímavé, tak jsme to chtěli zkusit.

Jan Turek: A spokojenost?

Eliška: Rozhodně, je to tu moc hezké.

Jan Turek: Koukly děti do dubu?

Eliška: Jo, to se samozřejmě musely podívat.

Jan Turek: Víte, kde ten dub vyrostl?

Eliška: Tak to nevím.

Jan Turek: Tady, kousek za Třeboní v jedný oboře, roste jich tam fůra, kdyžtak doporučuju návštěvu tam, je to nádhernej les.

Eliška: No děkuju, ale nemáme tu už tolik času.

Jan Turek: Zaujalo vás tu něco konkrétně ještě v Domě přírody? Co kdyžtak?

Eliška: Tady tahleta místnost. Je nádherná. (stojíme v sále přírody)

Jan Turek: Dětem se tu líbí?

Eliška: Líbí. Tady plníme úkoly s tím skřítkem, tak to je fajn, že je tu pro ně něco připravený. Nás sem právě poslali teď z infocentra na náměstí, že je to tu pro děti.

Jan Turek: Říkala jste, že byste se ráda něco dozvěděla. A dozvěděla?

Eliška: Tak... seznámila jsem se se spoustou zvířátek, ověřila jsem si znalosti, zvířátka jsme víceméně všechny poznali no, děti je mají rádi a právě takhle v přírodě venku je těžko potkáme, tak aspoň tady... no a moc videí jsem bohužel nestihla. Holky mě nenechají.

Jan Turek: Vyšla vám z těch zvířátek informace o tom, která jsou tady pro třeboňskou přírodu typická a jinde třeba tolik nejsou?

Eliška: Víme, že vlastně ten orel tady hnízdí, což bysme jednou strašně rádi viděli, jak rozpíná ty křídla. (smích)

Jan Turek: Víte, kolik jich tu žije?

Eliška: To budou asi jednotky...

Jan Turek: No snad i víc, než deset se říká.

Eliška: No je fascinující, jak je obrovský.

Jan Turek: Po shlédnutí expozice... zůstalo ve vás něco nezodpovězeno? Máte nějaké otázky nebo třeba doma si nějaký informace o Třeboňsku dohledat, co jste se tady nedozvěděla a zajímalo by vás?

Eliška: Přiznám se, že teďka mě nic nenapadá.

Jan Turek: Něco vám tu třeba chybělo, co byste se ráda dozvěděla o zdejší přírodě a nebylo tu? Někaké téma?

Eliška: Asi ne.

Jan Turek: Víte, že Dům přírody provozuje i další činnost, než je tady ta expozice? Mám na mysli různé přednášky o Třeboňsku nebo exkurze do terénu, výlety do CHKO...

Eliška: Nezajímala jsem se.

Jan Turek: A zajímalo by vás to? Ta další činnost?

Eliška: Popravdě asi ne, jsme tady náhodou.

Jan Turek: Plánujete se tu ještě někam podávat na Třeboňsku, někam se vydat?

Eliška: Viděli jsme tady tu cestu kolem Světa a asi ještě po stezce zdraví se projdeme. Jinak na víc asi nebude čas.

Jan Turek: Co tady na Třeboňsku je podle vás cenné a zaslouží ochranu?

Eliška: Tak ty rašeliniště asi co na nich roste právě. Tam bych se někam i ráda podívala.

Jan Turek: O tom, co na nich roste jste se tu dozvěděla něco konkrétního?

Eliška: Jo, to bylo právě jedno z těch videí, co jsem si pustila, ale pro holky to moc zábavný právě není. A teda s tou rašelinou, to mě zaujalo...sáhli jsme si tam na kmen, co do ní byl, nevím na kolik stovek let, ponořenej. Tak to mě zaujalo, jak to dokáže ztvrdnout to dřevo. A ještě teda ten likér nebo co se z toho dělá.

Jan Turek: A myslíte právě, že ty rašeliniště je třeba chránit a uchovávat?

Eliška: Rozhodně, ty jsou asi vážně ojedinělý no.

Jan Turek: A dozvěděla jste se tu jak?

Eliška: No to úplně vlastně ne... ale třeba asi těžit tu rašelinu s mírou? Nějak třeba míň intenzivně? Nevím...

Jan Turek: To byste se tu třeba ráda dozvěděla? Nějaké principy ochrany?

Eliška: Tak určitě, ještě se tam půjdeme podívat a uděláme něco špatně (smích)

Jan Turek: Co se týče Domu přírody... Jste z Brna, znáte třeba Dům přírody Moravského krasu? Znáte celkově ten program?

Eliška: Ne, vůbec nevím. A tam je to něco jako tady?

Jan Turek: Jistě, o přírodě, doporučuju, podívejte se.

Eliška: Tak to moc ráda, to máme kousek, tak určitě zajedeme na výlet.

Jan Turek: Jsou to vlastně expozice, který do budoucna budou skoro ve všech CHKO návštěvníkům přibližovat tamní přírodu.

Eliška: Takže jako tady... jo, tak to se mi moc líbí, to zajedeme určitě.

Jan Turek: A tady náš Dům přírody byste doporučovala známým k návštěvě?

Eliška: Určitě, je tady toho spousta.

Jan Turek: I návštěvu CHKO Třeboňsko?

Eliška: Jo, spousta mých známých sem jezdí, máte tu krásně, hlavně kolem té vody, to je idylka. A ráda jim doporučím právě i kouknout se sem na zvířátka, ty jsou super právě pro děti, že je trochu aspoň poznaj. Jinde k tomu těžko přijdou dneska. A věřím, že se tu naučí si té přírody pak třeba víc vážit.

Jan Turek: Děkuju vám!

Eliška: Taky.

Rozhovor s návštěvnicemi Pavlínou a Radanou, 31.10.2021 v sále přírody.

Jan Turek: Odkud jste se o Domu přírody dozvěděly, že existuje?

Pavλίna: V Domě Štěpánka Netolického včera tam od pokladní.

Jan Turek: Ona vám nabídla tady to zvýhodněný vstupný?

Pavλίna: To Bohužel právě ne. To až potom se zmínila později, ale byly jsme sem odkázaný, paní nám doporučila návštěvu tady.

Jan Turek: Za jakým účelem jste přijely do Třeboně?

Pavλίna: Léčba?! Tady v Auroře. Léčebnej lázeňskej pobyt tady třítýdenní.

Jan Turek: Jinak jste prosím odkud?

Pavλίna: Já jsem z Jičína.

Radana: A já su z Mikulova.

Jan Turek: Ten dům přírody, když už jste se rozhodli včera, že sem přijdete... tak dal se dobře najít tady ve městě?

Radana: Nebloudily jsme ne, že?

Pavλίna: Ne, to ne, v pohodě. Já jsem přesně nevěděla, kde to je a šla jsem vlastně na zámek, a přitom jsem přišla místo toho sem.

Jan Turek: S jakým jste vstupovaly očekáváním, že tu uvidíte, uslyšíte...? Proč jste se vlastně rozhodly sem jít?

Pavλίna: Pravděpodobně hlavně ta příroda, ty zvířata, jaký tu jsou na Třeboňsku, jaký tady všechny žijou, trošku nějaká historie toho, tý krajiny.

Radana: Celkově jsme byly zvědavý, co nás překvapí. Co do toho dá fantazie, ty lidi, jak tady žily dříve a tak dále, rybníky, jak se o ně starali.

Jan Turek: V tomhle smyslu ty očekávání byly naplněný?

Pavλίna: No my jsme tomu věnovaly strááášně málo času. To, co tady je by bylo úplně na celý den čtení, prohlídek. Kdybychom si chtěly vlastně všechno prohlídnout, tak bychom tu nestrávily hodinu že jo, to je hrozně krátkej čas, takže určitě jsme všechno ani neprozkoumaly. Tlačí nás čas, takže honíme čas a jinak si myslim že tady je strašná spousta informací, že to je opravdu...

Radana: No ty zvířata jsou krásný ty vycpaný, ty postavy jako živý že jo, opravdu moc hezky udělaný.

Pavlína: Jo, to jo. Fakt.

Jan Turek: Bohužel jste teda nestihly projít všechno... třeba do dubu jste nakoukly, aby vám pošeptal svoje tajemství?

Pavlína: Jako prošly jsme to, ale ne dopodrobna. Dub je krásnej.

Jan Turek: Víte, odkud sem byl dovezenej?

Pavlína: No to nevím. To jsem nezaregistrovala.

Jan Turek: Je tady z obory kousek za Třeboní...

Pavlína: Aha. Ne, to jsem nevěděla.

Jan Turek: I přesto jste se dozvěděly něco nového? Co jste třeba předtím nevěděly? Třeba čím je tady ta příroda typická a odlišná od jiných?

Pavlína: No já jsem si třeba hodně fotila, protože ten čas nemám. Takže vím třeba, že ty ryby, co jsem si fotila plus k tomu, jak se jmenujou od začátku do konce si ještě prostuduju ve volným čase. Plus, když jsem ještě viděla cedulku o těch rašeliništích, tak jsem si ji vyfotila a doufám, že si ji přečtu pak ve volným čase. Ty rašeliniště, ty tady právě asi jsou unikátní, to jinde tak není. A ten kmen tam je fascinující, jak ho to dokáže zakonzervovat.

Jan Turek: Takže to jsou ty věci, který vás zajímaj? Ta rašelina a ryby?

Pavlína: Ano, jasně.

Jan Turek: A ten zájem u vás třeba o ty ryby vzbudila právě ta expozice?

Pavlína: No to spíš při procházkách, že jo, vidím zvířata, vidím ty kachny, vidím rackové, tak to jsem si pak začla hledat, jak se jakej ptáček jmenuje, nevím že jo. Takže vyloženě ty procházky vzbuzujou, ten zájem. A tady jsem se třeba chtěla podívat, jestli se dozvim víc vlastně o tom, co jsem viděla venku.

Jan Turek: A je něco, co byste se rády dozvěděly a ta expozice tady se tomu nevěnovala? Že tady to konkrétní téma třeba vůbec nebylo?

Pavlína: Nevím, to si myslím, že asi ne.

Radana: Ne, tady je úplně všechno. Dobře udělaný, no.

Jan Turek: O další činnosti Domu přírody víte? Vedle té expozice

Pavlína: Ne

Radana: Taky ne.

Jan Turek: No, jsou různé třeba hlavně v létě vycházky do přírody tady, třeba s ornitologem nebo jiným průvodcem, kterej vám takhle v terénu s vámi určuje třeba ty druhy ptactva. Pak jsou různý komentovaný cyklovýjízdky, přednášky o přírodě a krajině, třeba právě v tom Domě Štěpánka netolického. O takovejhle typ aktivit byste měly zájem?

Pavlína: No samozřejmě.

Radana: Určitě, určitě.

Pavlína: To jsou skvělý nápady a já jsem náhodou na procházce s ornitologem byla u nás v kraji, když přijel, myslím, že se jmenoval Zdeněk Mrkáček, docela vyhlášený ornitolog. I má knížku s ptákama a ukazuje, kterej jak hnízděj a všechno o nich ví, umí napodobovat ty zvuky, takže mě tohle zajímá i v našem kraji s těma ornitologama ty vycházky. Takže kdybych tady zrovna byla a bylo to, tak bych neváhala a šla bych na to. Určitě.

Jan Turek: Tady se jinak ještě někam chystáte na Třeboňsku?

Pavlína: Tak mě zaujalo, jak jsou ty Budějovice kousek, takže tam jedu dneska, chtěla jsem tam vidět náměstí a pak navštívit známý a rozhodně, kdo nebyl na zámku Hluboká, tak to je úplně samozřejmý. Pak jsem slyšela o těch vodopádech tady někde. Nevím, kde to bylo, to říkala susedka u stolu...

Jan Turek: Terčino údolí zřejmě myslela u Novejch Hradů.

Pavlína: Jo, jo! Tak to jsem slyšela, že je moc hezký. No a do okolních měst. Každý jihočeský město stojí za to. Akorát není teď moc času.

Jan Turek: Myslel jsem spíš v rámci tý CHKO Třeboňsko, někam do přírody?

Pavlína: No tak to jsem si objela rybník svět na kole. To jsem taky dostala doporučení od kolegy od stolu, že to obešel pěšky, tak mě to vyzvalo k tomu, že si půjčím kolo a uvidim. Takže ten rybník svět.

Jan Turek: Co tady na Třeboňsku je podle vás nejmoc cenné a zasloužilo by nějakou větší formu ochrany?

Pavlína: No rybníky určitě, kolem těch toho je, to jsme viděli těch ptáků různěch včera, vid'?

Radana: Rybníky no. To mě taky napadá. Protože jak slouží k tý potravě, k tomu výlovu, že to tady živí lidi si myslím hodně. Zajímavá ta jejich výstavba, to jsme vlastně viděli tam u toho dubu, jak je ta propuť nebo co to je. Moc zajímavý.

Pavlína: No a samozřejmě ta rašelina. To se nemůže pominout tady ty rašeliniště, že to tady je ten zdroj léčivej. A ještě jsem tady koukala, že ten likér se z toho dělá, ten musím pak přivést jako suvenýr domu.

Jan Turek: A víte tady z expozice, co se tu třeba dělá na Třeboňsku konkrétního, aby se ty rybníky nebo rašeliniště dochovaly a mohly je obdivovat i příští generace?

Pavlína: No co konkrétního... to asi úplně nevím

Radana: No já taky ne teda. Ale to by mě docela zajímalo popravdě.

Jan Turek: A co nějaké zvíře? Jaké vám tady přijde typické pro Třeboňsko a třeba jste se tu o něm něco víc dozvěděly?

Radana: Já bych řekla ten orel, že jo. To mě zaujalo, že tady žije na Třeboňsku. Já jsem ho zatím nepotkala se příznám, protože kolem toho rybníka akorát ty kachny a rackové. Ale chtěla bych ho vidět no, tady je že jo, napsaný, kolik měří, jak je obrovskej. To musí být zážitek ho takhle někde venku vidět.

Pavlína: No nejvíc zvířat jsem tu viděla, to jsem byla v ZOO Na Hrádečku u Jindřichova Hradce, ale samozřejmě to vím, že to nepatří do té třeboňský přírody, ale to se mi tak nejvíc uložilo v duši.

Jan Turek: k tomu orlovi... Dozvěděly jste se tu o něm něco?

Pavlína: No spíš asi hlavně jsme koukaly na tu vycpaninu, jak je obrovskej, ještě jak je tam to přirovnání tady na tom obrázku, že má ty dva metry.

Jan Turek: Víte obecně o tom Domě přírody? Co je to za program?

Pavlína: Já ne.

Radana: Taky jsem netušila.

Jan Turek: Jsou to návštěvnická centra, která zřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny, která postupně mají vyrůst ve většině chráněnejch krajinnejch oblastech a maj právě návštěvníkům přibližovat vždycky tu tamní přírodu a krajinu, co je v ní cenný, proč a jak se to chrání a třeba i poskytovat jim další informace. Teď se třeba pro vás má budovat na Pálavě, vy tam máte v Českým ráji...

Pavlína: No tam jsem byla, to je v těch prachovských skalách přímo. Muzeum přírody.

Jan Turek: No, to je něco trochu jiného zase, to není součástí toho programu. Myslím, že tam je to v Dolánkách nebo jak se to jmenuje tam.

Pavlína: Jo, v Dolanech, aha... Tak to je jinde no.

Radana: No tak to musíme navštívit.

Pavlína: Kdo to tady třeba dotuje? Jestli ta Evropská unie do toho taky zasahuje?

Jan Turek: No mám za to, že vybudovaná tady ta expozice byla za podpory Lichtenštejnského knížectví. To mám za to, že právě tyhle státy jako je Lichtenštejnsko, Norsko nebo snad Island přispívají právě na různý takovýhle projekty jako kompenzaci za to, že čerpají výhody toho jednotného trhu evropského a přitom nejsou členy EU... A ten dnešní provoz spolufinancuje právě ta AOPK jako zadavatel a samozřejmě Město Třeboň jako provozovatel té současné expozice.

Pavlína: To jsem si myslela no, bez toho se to neobejde. Ale zase je to chloubou toho města že jo, to reprezentuje.

Radana: Já mam teda úplně výčitky svědomí, že jsem tomu tady nemohla věnovat víc, protože každá tabulka by mě zajímala, každý to zvíře bych se ráda podívala, který tady naučně popsán a vyfocený. Tak to mě mrzí, že tomu nemůžu dát víc času.

Pavlína: Je to škoda no. Ale je to super, je to krásně udělaný, ale prostě... prostě... je to prostě naučný, člověk se něco o tý přírodě dozví.

Jan Turek: Tu návštěvu tady byste doporučily známejm?

Radana: Určitě.

Pavlína: Určitě. A hlavně třeba ty rodiny s dětma si asi myslím, že pro děti je to tu úžasný, že si všechno můžou prohlídnout. A pro volnej čas si myslím, že kdo má rád zvířata a přírodu, tak si myslím, že to nemá chybu tady.

Jan Turek: Tak já vám moc děkuju.

Radana: Dobře, taky děkujeme.

Pavlína: No a ten film. Paráda.

Radana: Jo, krásný

Pavlína: Ty letecký pohledy mě dostávají a celoroční takovej, jak je vidět i ten podzim barevnej, a sníh. To je prostě překrásně udělaný, to je s láskou udělaný ten film že jo. Takže ten je taková příjemná tečka za tou prohlídkou.

Jan Turek: Děkuju vám.

Rozhovor s návštěvnicí Markétou, 30.10.2021 v místnosti s lednicí.

Jan Turek: Jak jste se o Domu přírody dozvěděla?

Markéta: Od rodičů. Rodiče sem jezdí několik let pravidelně. A vlastně před dvěma lety jsem tu byla s nima.

Jan Turek: Odkud jste?

Markéta: Narozená jsem ve Vrchlabí, ale teď už dvacet let žiju v Pardubicích.

Jan Turek: Tady jste jako turistka?

Markéta: Jo.

Jan Turek: Na prodlouženéj víkend?

Markéta: Jo, teďka od středy.

Jan Turek: Jakej druh turistiky na Třeboňsku praktikujete?

Markéta: Pěší turistka jsem výhradně.

Jan Turek: Chodíte po celým prostoru CHKO nebo výhradně po městě Třeboni a okolí?

Markéta: No ten první den jsem si dala naučnou stezku kolem Světa, potom ve čtvrtek jsem šla podél Zlatý stoky na Rožmberk a potom přes tu Starou Hlínu Novou Hlínu zpátky a včera jsem dojela do Vlkova a přes tu Nadějskou soustavu zpátky do Třeboně. Já jsem hodně chodící, takže... super, krásný dny. A dneska se teda pohybuju po městě a v tom nejbližším okolí.

Jan Turek: Už jste tady teda byla s rodičema kdysi, to jste přišla opakovaně.

Markéta: Jo, jsem tu poněkolkátý. A vim právě, že i rodiče sem vlastně chodili opakovaně. Oni, jak přijedou do Třeboně, tak si obejdou pár oblíbených míst. I k tomu Štěpánkovi Netolickému chodí pravidelně.

Jan Turek: Vy jste vlastně věděla tedy do čeho jdete, jste opakovaným návštěvníkem, dovedete si ale vybavit poprvé, co jste čekala, že tu uvidíte, uslyšíte?

Markéta: To si asi nevybavim. Vim, že mě rodiče lákali na ty stavitele rybníků. Na to jsem se teď těšila nejvíc, protože jak jsem se tu teď procházela, tak vlastně jsem si říkala, jak byli geniální, když to tu vznikalo v té době. A pak jsem se teda teď těšila na ty filmy na konci.

Jan Turek: Co vás tady vlastně přitahuje k té opakované návštěvnosti? Nemusíte konkrétní věci, můžete o expozici jako o celku... proč sem ráda chodíte...

Markéta: Tak hlavně asi ty rybníkáře chci vždycky vidět a pak v kombinaci s těma zvířátkama, co tu jsou.

Jan Turek: Něco se tady pravidelně dozvídáte novýho?

Markéta: To asi jo, profesně jsem jinam než k přírodě, tak pro mě tu vždycky něco novýho je.

Jan Turek: Můžu vědět jen...

Markéta: Učím dějepis.

Jan Turek: Je tady v expozici nějaký téma, který vás zaujalo a máte teď třeba chuť si doma něco k tomu dohledat, protože nebylo komunikovaný tak, aby pokrylo váš zájem?

Markéta: To ne, co jsem chtěla, tak jsem se dozvěděla

Jan Turek: No já koukal, že jste poslouchala všechny ty kiosky...

Markéta: Přesně tak. Člověk, když chce, tak tu ty informace dostane.

Jan Turek: Nějaký téma vám tu chybí? Něco, co by bylo třeba prezentovat v souvislosti s Třeboňskem?

Markéta: Nemám ten pocit. Je tu fakt všechno, když chcete.

Jan Turek: Je tu dost přírody?

Markéta: Ta expozice je velká dostatečně.

Jan Turek: Myslím ve smyslu, jestli třeba všechny ty témata jsou komunikovaný dostatečně ve vztahu právě k přírodě.

Markéta: Z mého hlediska nechybí nic.

Jan Turek: Vezmeme třeba tady vedle to lázeňství. Ta místnost dozvěděla jste se tam třeba něco o souvislosti lázeňství se zdejší přírodou?

Markéta: Jo, však tam ve videu je, jak je to s tou rašelinou, jak se s ní léčí. Je to fajn ty videa. Dlouhý texty se mi nechcou číst, to video je příjemný. Trochu teda je blbý, je pravda, že já jsem si tu pouštěla to lázeňství a o místnost přede mnou si paní pouštěla něco o těch schwarzenberkách a překřikovalo se to. Spíš jsem si ale říkala, jestli to nerušim já, když jsem si do toho pouštěla tady něco dalšího.

Jan Turek: Máte díky návštěvám expozice nějaký tip, kam se na Třeboňsku podívat?

Markéta: Na tu Starou a Novou řeku bych chtěla. Tam jsem se nedostala.

Jan Turek: A to je typ, kterej vám poskytl expoziční?

Markéta: Ano ano ano...

Jan Turek: Víte i o dalším programu Domu přírody? Dělají se třeba exkurze do prostoru CHKO s průvodcem nebo vyjížděky na kole s komentováním ptactva nebo přednášky tady v Třeboni o zdejší přírodě.

Markéta: No to musí bejt super, to bych šla hned, kdyby mi třeba někdo ukázal, co a jak se tu chrání kde v praxi.

Jan Turek: Tak třeba se vám příští rok poštěstí: Tady jste se nic k té ochraně nedozvěděla?

Markéta: No to je fakt, že to ani moc ne...

Jan Turek: Tak ohledně těch exkurzí... sledujte dumprrody.cz, tam se to zveřejňuje vždycky a je to určitě zajímavý. Ten program Dům přírody znáte jako takový?

Markéta: to se přiznám, že ne.

Jan Turek: Je to síť návštěvnických center v chráněných krajinných oblastech, který dělá AOPK, vznikaj už víc jak 10 let, do budoucna budou skoro ve všech CHKO a maj podobně jako tady ten treboňskej přibližovat lidem vždycky tamní přírodu. Teď vy jste z Pardubic, tam má bejt ve Zdobnici v Orlických horách do budoucna, a nebo ve Žďárských vrších byl teď otevřený. Měla byste zájem tam zavítat?

Markéta: Jo, určitě, proč ne.

Jan Turek: Zpátky tady k Třeboňsku. Co si myslíte, že je tady právě to cenné, co je tu třeba chránit?

Markéta: No určitě ty rybníční soustavy. Asi právě to propojení, co je tady přírodního a co je zároveň vytvořený lidma, jak to dobře dokáže fungovat. To si myslím, že je tu unikátní.

Jan Turek: Jakej živočich vám žijící tady na Třeboňsku vám pro něj přijde typickej a zasluhuje ochranu? Třeba že se nikde nevyskytuje?

Markéta: No, ty vydry. Ty vydry mě určitě zaujaly. Ty bych chtěla potkat na vlastní oči. V přírodě se mi to zatím bohužel nepovedlo, tak je chodím aspoň sledovat sem na to video. A ledňáčka bych chtěla. Tak toho taky ještě čekám.

Jan Turek: Jsme tady v té místnosti u té lednice. Jak třeba ta vám sem sedí do expoziční? Pokud vezmeme, že jsme v Domě přírody...

Markéta: No ta mě tu třeba překvapila. Jsem úplně zapoměla, že tu je.

Jan Turek: A tematicky tady odpovídá té expozici?

Markéta: Tak vzhledem k tomu, že se sem dávalo to maso, co se ulovilo, tak asi jo. Zase to ukazuje tady to hospodaření, který nějak pracovalo s přírodou a že ji dokázalo udržet v nějakym stavu, a ještě poskytnout jídlo lidem.

Jan Turek: Co jsem chtěl vědět, jste mi řekla a moc vám děkuju.

Markéta: Jo. Nemáte zač.

Rozhovor s návštěvnicí Danou, 6.11.2021 v sále přírody.

Jan Turek: Jak jste se dozvěděla, že existuje Dům přírody?

Dana: V podstatě z letáčku, my jsme tady ubytovaní v lázeňském středisku, protože jsem tady na léčbě vlastně třítydenní, tak jsme se koukali, jak můžeme vyplnit čas vlastně mezi tady procedurama, takže jsme byli už v Budějovicích a takhle když toho času máte třeba hodinu hodinu a půl jenom, tak tam máme různé letáčky, upoutávky, takže více méně z toho.

Jan Turek: Ten letáček tam byl přímo v Auroře u recepce?

Dana: Ne v Auroře, my jsme v Bertě. Tam jsou různé upoutávky tady na tu stezku naučnou, co je dole, na prohlídce pivovaru jsme byli, takže tak různě využíváme volnej čas, než sedět na pokojích.

Jan Turek: Když jste se rozhodla, že sem půjdete, našla jste Dům přírody v pořádku?

Dana: Jistě, my tady chodíme pořád přes ten park ke Světu, tak jsem věděla, kde to je, měla jsem to už zmapovaný. Akorát jsem si dávala pozor, že otevřeno je už jenom středa sobota v omezený hodiny. Bohužel právě manžel se mnou nemoh jít, protože ten teď leží ve slatinech lázních v bahně, tak jsem musela sama bohužel.

Jan Turek: S jakým jste vstupovala očekáváním, že uvidíte nebo uslyšíte, dozvíte se...?

Dana: Více méně to, co jsem si představovala, tak tady je. Takže u mě to očekávání splnilo na sto procent. A je to teda fakt krásný.

Jan Turek: To znamená co? Co jste tedy čekala, že tu bude a bylo?

Dana: Že se něco dozvím o té přírodě tady a o těch rybníkách. A dozvěděla jsem se spoustu. Teda spoustu jsem věděla už.

Jan Turek: Co vás tu zaujalo?

Dana: Vůbec, celkově. Ty exponáty jsou prostě nádherný. Tady toto... přijde mi to jak Krakonošova zahrádka, jestli jste se díval na pohádky o Krakonošovi, tak on, když se tam zjevil někde... prostě nádherný. Co člověk chce dozvědět se tu o tý přírodě, tak si tu najde a ty filmy teda tam ty dva jsou bezvadný.

Jan Turek: Něco jste se dozvěděla třeba z těch filmů? Nebo jsem koukal, že jste tady poslouchala ty videokiosky...

Dana: Tak určitě poslouchala jsem tady ty videa. Víceméně mě zajímají ty čápi vlastně, že je tady deset párů těch čápů, co si člověk pamatuje, že odlítaj, ale třeba že v srpnu, tak to jsem si už

nepamatovala. Ty výlovy, člověk to vidí v televizi, ale že je to taková dřina, to jsem si nepředstavovala. Že je tady 500 rybníků, to jsem taky netušila. Věděla jsem, že jich je hodně, ale že tolik, to ne.

Jan Turek: Kde to tady je ta informace o tom, že je tu 500 rybníků? To já popravdě sám nevím.

Dana: Ale to asi ne tady, to jsem si vyčetla v nějakym letáčku a vlastně byli jsme se podívat v té Schwarzenberské hrobce, jo, tam to říkali. Tam vlastně jsou dole ty rakve a říkali nám tam o těch rybníkářích taky, jak to tu začínalo.

Jan Turek: A tady přímo v Domě přírody jste se dozvěděla o něco o těch rybníkářích? A třeba v souvislosti s přírodou?

Dana: Jo, tak určitě. Právě to, co tady všechno žije kolem těch rybníků, tak to jsem poslouchala o tom tam na začátku u toho dubu.

Jan Turek: Víte, odkud ten dub je?

Dana: No to nevím přesně, ale asi z nějaké hráze tady?

Jan Turek: Nene, je z Branského lesa, kde bývala obora, tady kousek za Třeboní. Je jich tam spousta, můžete se tam podívat, určitě doporučuju.

Dana: A to je jak daleko?

Jan Turek: Tady tak dva kilometry za městem směrem na Brannou. Kdyžtak vám pak ještě ukážu u vstupu na mapě.

Dana: Dobře, tak jestli to stihneme s manželem za odpoledne, tak proč ne.

Jan Turek: Je něco, co tu bylo řekněme nakousnutý, nějaký téma, o kterým byste se chtěla dozvědět více informací? Že vás tady zaujalo a zůstala třeba nějaká otázka ohledně toho tématu, která zůstala nezodpovězená?

Dana: Já si myslím, že asi k tomu mému IQ a co jsem očekávala, tak vim všechno. Jednak příroda, já se o to zajímám a myslím, že jsem věděla spoustu předtím, než jsem sem šla. Ty zvířata, to tady člověk pozná, že jo. Tak určitě je tu třeba ptáček, kterýho neznám... Ale zaujalo mě to tu na 100 % a určitě to budu vřele doporučovat.

Jan Turek: I profesně se zajímáte o přírodu?

Dana: Ne, já dělám v hospodě. Stravování, to je můj ráj. Ale volnej čas, když mám volno, tak zahrádku celej den, nemusim ani jest. Takže takhle ta příroda, to je moje.

Jan Turek: Jste vlastně prosím odkud?

Dana: Z Brna.

Jan Turek: Ve smyslu konkrétně toho Třeboňska, co vás tady zajímá z hlediska zdejší přírody?

Dana: Tak jsme v těch lázních že jo, tak hlavně vlastně to, čím nás tam lečí. To nám ale říkali už tam, že je tady naleziště té rašeliny a jak to funguje ta koupel.

Jan Turek: Jo to oni vám tam říkají v lázních?

Dana: Ne, já se na to ptám. Ale víc o těch rašeliništích jsem se dozvěděla právě tady že jo, tady na tom videu. Jak to vzniká je tu krásně vysvětlený, že se to těží až do sedmi metrů, což jsem nevěděla taky. To mi přijde dost, jsem myslela tak, že se to hrabe třeba dva metry. Ale spíš hlavně, co tam pak roste kolem těch rašelinišť, tak to se mi tady líbilo, který ty všemožný rostliny, to mi v Bertě samozřejmě neřekly. Oni tam hlavně nemají čas. Je jich spousta nemocných a do té rašeliny, to je jak na běžícím pásu, chodí jeden za druhým. Máme přesně na minuty ten rozpis a fakt se to musí dodržovat, jinak by nestíhali. No ale co chci říct, že mi to tu přijde dost... že spousta je tu kolem té přírody i těch lidí, co tady dělají, a když se člověk zajímá a tady si to všechno pustí, tak se doví.

Jan Turek: Je něco, co byste se ještě ráda dozvěděla ohledně té přírody a tady v expozici tomu nic věnovaný nebylo?

Dana: No možná... co je tu v těch lesích. To jsem tu nikde nenašla. Který druhy hub, který druhy rostlin. Tam sice něco bylo nakouslý, jak jde ten rok, co kdy jo, a tak. A možná, kdybych sem šla s vnoučatama, který mám čtyři, tak těm by se tu myslím moc líbilo. Oni spíš existují takový ještě než tady toto tak takový ty dotykovky, ale že to je takový, že kdybych chtěla něco vědět o té sově a takový ty zvuky, tak to by mě třeba zajímalo, jak se to dá rozlišit jo. Jakože třeba tady je jen ta silueta, že si to přiřadím, super, ale třeba ještě kdyby se na to dalo máčknout a řeklo by mi to, kde to žije, jak se to rozmnožuje jo, jak to právě dělá zvuk, nějaký další informace pro ty děcka, protože nás to vtáhne že jo. Ale to děcko nevydrží stát čtyři minuty tady u toho videa a poslouchat to. Tak třeba kdyby bylo že jo, červenka a o ní chci něco vědět. Tady je jen, jak se to zvíře jmenuje. Jo a bylo by dobrý třeba odlítá, neodlítá do teplejších krajín. Protože třeba ten šestiletý kluk, kterej nechodí do školy, pro něj je to tu na nic. Ten neumí číst. My jsme třeba mu právě koupili, jak jsou ty ALBI knížky jo, tak on si tam taková je na to tužka, ukazovátka takový, tak si na to najede a ono mu to povykládá o tom zvířátku třeba. Tak to se mi právě líbí, že se o té přírodě něco dozví, nějak k tomu přičichne, protože taky jako rodina máme přírodu rádi že jo, ty zvířátka, tak nějak taky aby ty děti z toho něco měli. Tak nějak tou formou jako je ta knížka, že prostě by tu klikly a něco se o tom dozvěděly. Oni si to těžko přečtou ty malí. A to není jen zvířátka jo, on má i auta, dinosaury a zase ono mu to řekne, jak

žil v druhohorách jo, tak něco takovýho prostě pro ty děti. Ale pro mě, pro dospělou osobu, co jsem potřebovala, tak mě to uspokojilo.

Jan Turek: O tom programu Dům přírody víte? Znáte ještě třeba jiný dům přírody?

Dana: No, to neznám.

Jan Turek: Je to program, v rámci kterého se maj postupně v různých chráněných územích otvírat návštěvnícký střediska vždycky pro tu oblast jako je tady. A maj lidem zprostředkovat vždycky to území. Aby se lidi dozvěděli nějaký zajímavosti něco třeba co je cenný v tom území, třeba ještě, než do něj vstoupí. Vy jste vlastně z Brna, jste říkala, tak tam se teď buduje něco na Pálavě a už teda delší dobu stojí Dům přírody v Moravským krasu na Skalním mlýně...

Dana: No my jsme byli vloni na Macošě, ale ten mlýn už jsme nestihli, protože bylo už večer, jsme tam ještě jeli, jak je ta lanovka nahoru, šli jsme do Macochy, ty lodičky to je teda nádhera. V tom Skalním mlýně jsem nebyla.

Jan Turek: No tak tam v té lokalitě Skalní mlýn je právě taky...

Dana: No tak tam si zajedu.

Jan Turek: Jak jsem říkal vlastně, že ty Domy přírody mají přiblížit, co je cenný v tom daným území, tak co vy tady na Třeboňsku po shlédnutí tady expozice vnímáte jako nejcennější?

Dana: Tak určitě to rybníkářství a pivovar.

Jan Turek: Proč to rybníkářství?

Dana: Protože to je tu ojedinělý, že jo. To nikde jinde není v takovém rozsahu jako tady, a právě jak to tady funguje jako celek. Ty ryby, jak žijou v těch rybníkách, duby na těch hrázích, ty jsou úžasný a jak jsem říkal ty lidi, co hospodaří na těch rybníkách, tak opravdu klobouk dolu.

Jan Turek: A nějaký živočichové tu žijou kolem těch rybníků, o kterým jste se tu třeba něco dozvěděla v Domě přírody?

Dana: Mimo kapra myslíte?

Jan Turek: Záleží, co myslíte vy.

Dana: Pro mě je to tu spojený s tím kaprem. Já mám hrozně ráda ryby na talíři, takže ty kapři a pivo Regent. Třináctka je moc dobrá. Samozřejmě jsou tady racci, kačeny, bylo by tu lepší být v červenci, srpnu, když to všechno kvete, teď je to tu hrozně smutný už. Ale jak jsem viděla právě v tom filmu o těch mokřadech, jak to všechno kvete, tak jestli se sem právě pak ještě v létě nepůjdu podívat. Ale to

je tu asi spousta lidí zase, možná teď je to tady optimální. Přes léto tady je jsem slyšela spousta těch cyklistů, on i teď člověk uskakuje, když jde kolem toho Světa.

Jan Turek: Racci a kačeny. Co třeba král oblohy?

Dana: Myslíte toho orla?

(rozhovor bohužel přerušuje a ukončuje telefonát s manželem, kterému skončila slatinná koupel a čeká na Danu před DP)